

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

ФАКУЛТЕТ ПО СЛАВЯНСКИ ФИЛОЛОГИИ

МАГИСТЪРСКА ТЕЗА

Ju, väl, nog – та, нали, едва ли?

Прагматичните частици в езика на Астрид Линдгрен и техните
български съответствия

Дипломант: Ива Балева

Факултетен номер: 771187

Научен ръководител: проф. д-р Андрей Бояджиев

МП „Компютърна лингвистика. Интернет технологии в хуманитаристиката.“

София, 2019г.

Съдържание

1. Увод.....	3
2. Интернет приложение.....	4
2.1 Структура на XML-файла.....	4
2.2 Voyant.....	6
3. Цели и метод на изследването.....	7
4. Корпус.....	8
5. <i>Ji</i> , <i>väl</i> и <i>пог</i> като прагматични частици.....	9
6. <i>Ji</i> , <i>väl</i> , <i>пог</i> като други части на речта.....	12
7. История на изследването и основни значения.....	13
7.1. Частицата <i>Ji</i>	13
7.1.1. Значения.....	13
7.1.2. Предишни изследвания.....	13
7.2. Частицата <i>väl</i>	15
7.2.1. Значения.....	15
7.2.2. Предишни изследвания.....	16
7.3. Частицата <i>пог</i>	17
7.3.1. Значения.....	17
7.3.2. Предишни изследвания.....	18
8. Превод на частицата <i>ji</i>	19
8.1. Кати в Америка.....	19
8.2. Кати в Париж.....	23
8.3. Текстовете на ученици.....	25
9. Превод на частицата <i>väl</i>	28
9.1. Кати в Америка.....	28

9.2. Кати в Париж.....	30
9.3. Текстове на ученици.....	32
10. Превод на частицата пог.....	35
10.1. Кати в Америка.....	35
10.2. Кати в Париж.....	37
10.3. Текстове на ученици.....	39
11. Заключение.....	41
12. Използвана литература.....	44
13. Приложение 1.....	46
14. Приложение 2.....	55

1. Увод

В по-голямата си част думите, включени в репликите на участниците в общуването, представят информацията, която говорещият желае да предаде на слушателя. В това изследване вниманието ще бъде насочено към елементи, обозначаващи различни по тип отношения в речевата ситуация, а не върху средствата, които допринасят за пропозитивното съдържание на изказването.

В настоящата работа ще бъдат разгледани три прагматични частици в шведския език (*ju, nog, väl*) и възможните им съответствия на български. Както ще видим в изследването, те имат разнообразни функции, които трудно се отличават една от друга. Те изразяват отношението на говорещия към съдържанието на изказването или към останалите участници в речевия акт. Наред с това могат да маркират как е разпределена територията на информацията в общуването - говорещият може да притежава пълното право на информация или тя да е поделена равномерно между участниците в разговора (Камио 1997).

Посочените лексикални единици представляват интерес за това изследване, тъй като невинаги имат точно съответствие на български, което води до проблеми при превода им. Те модифицират изказването по различни начини и затова е нужно преводачът да използва разнообразни лексикални средства и конструкции, които да изпълняват функциите им. Друг проблем, който ще бъде засегнат в настоящото изследване, е затруднението, което изпитват изучаващите шведски като чужд език. Въпреки че в актуалните учебни системи по шведски се отделя внимание на употребата и значенията на частиците, е нужно да се разгледат от гледна точка на българския език, така че да се улесни разбирането на тези частици от българските ученици.

2. Интернет приложение

За представяне на резултатите от изследването използвахме приложението *Deutsche Gesetze App – Wolfgang* от Wolfgang Meier и Jens Østergaard Petersen (вж. Електронни източници на с. 45). То е разработено за eXist-db и е базирано на текстове от немски закони. Достъпно е с отворен код в платформата за софтуерни разработки [GitHub](#). Приложението използва стандартния дизайн на eXist-db ([Bootstrap](#)) с някои стилови различия в оформлението. Допълненията в CSS-файла (style.css) включват вмъкване на шрифт от *google fonts* и разширяване на дефинициите (margin, padding, color и др.) Корпусът е съставен от XML-файлове, маркирани според TEI и въведени в eXist-db.

2.1 Структура на XML-файла

Всеки файл се състои от елемента <div>, който включва заглавие на примерите:

```
<head xml:id="nav_JU" n="hd2">Примери с ju</head>
```

Всеки пример е оформен като елемент div със собствено заглавие <head>, което отразява от кое място е извлечен примерът. Посочен е примерът на шведски (xml:lang="swe") и на български (xml:lang="bul"). Отделно в българския текст е дадено уточнението за публикувания превод:

```
<div xml:id="ju02">
  <head>Kati i Amerika / Кати в Америка, 1. глава</head>
  <p xml:lang="swe">Alla människor for <w>ju</w> dit.</p>
  <p xml:lang="bul" resp="published">В наше време всички заминават натам. </p>
</div>
```

Когато присъства текст от участниците в изследването, се дава уточнението „Учащи се“ след информацията за публикувания превод. Ако в българския текст има съответствие на шведската прагматична частица, връзката се осъществява с помощта на атрибута *ana* и съответната стойност (ana="#ju"). Ако няма съответствие, това се указва в елемента <p> с атрибут corresp, например <p corresp="ju-no">.

С цел унификация на всички html-страници се преработи страницата page.html.

Добавиха се връзки в дъното на страницата:

```
<footer>
  <p>(c) 2018 <a href="https://uni-sofia.bg">Софийски университет „Св. Климент
Охридски“</a>
  | <a href="https://tei-c.org/">TEI</a>
  | <a href="http://exist-db.org/">eXist-db</a>
  | <a href="https://slav.uni-sofia.bg">Факултет по славянски филологии</a></p>
</footer>
```

В приложението бе добавена и нова уводна страница (index.html) и въведена страница за съдържание (toc.html). Въведоха се също нови функции във файла app.xql за търсене съответствия на ju, väl и nog. Всички от тях се извикват чрез отделни html-файлове. Пример за търсене еквиваленти на ju:

```
declare function app:katiyu($node as node(), $model as map(*)) {
  let $katiyu := doc("/db/apps/kati-pragm/data/Kati_ju.xml")
  for $seg in distinct-values($katiyu//tei:seg)
  order by $seg ascending
  return
  <p>{$seg}</p>
};
```

Дадоха се дефиниции за трансформация чрез XQuery typeswitch и се премахнаха ненужните файлове - линк към menu.html, timeline.html и функциите му, app-sanscrit.xq и др.

Приложението предлага различни видове търсения в заглавията или в текста - общо търсене (*Any*), търсене на всички думи от даден израз (*All*), търсене на точна фраза (*Phrase*), търсене на думи в близко или по-далечно обкръжение (*Near Ordered* и *Near Unordered*). Търсенето може да се осъществи с помощта на регулярни изрази, общи изрази (*wildcards*) и др.

2.2 Voyant

Трите XML-файла на корпуса бяха въведени и в онлайн платформата Voyant съгласно указанията, посочени на страницата. Връзката се осъществи във файла kati_voyant.html. Съдържанието представлява iframe, който извиква корпуса от Voyant:

```
<div xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml"
    data-template="templates:surround"
    data-template-with="templates/page.html" data-template-at="content">
    <iframe
    src="https://voyant-tools.org/?corpus=def1abb3e90d2c13a2ebb63e4771e601"
    style="width: 100%; height: 800px;" />
</div>
```

Voyant tools е уеб базирана платформа, която улеснява интерпретацията и анализа на текстове. Тя бе избрана за визуализиране на изследваните текстове заради разнообразните функционалности, които предлага. Платформата предоставя различни възможности за представяне и изследване на езика в даден текст и подпомага анализа му от статистическа гледна точка. Чрез функционалността *Summary* получаваме обобщен преглед на текста – какъв е общият брой думи в текста, средният брой думи в едно изречение, кои са най-често срещаните думи и др. Фреквентността на лексемите може да е показателна за темата на текста или стила на автора, но също е интересно да се посочи отношението между честотата им чрез функцията *Correlation* и да се отбележи контекстът, в който се срещат, с помощта на *Contexts*. Всичко това позволява по-изчерпателна статистика, която може да доведе до нови наблюдения в анализите.

3. Цели и метод на изследването

Целта на това изследване е да опише и изясни употребата на *ju*, *nog* и *väl*, като се разгледат различните решения за превод и трудностите, които възникват при предаване на текста и запазване на смисъла и стила от оригинала. За сравнение ще се анализират изречения от текстовете в превод на българи, изучаващи шведски, за да се отбележат евентуалните затруднения и грешки, които са допуснали, и да се посочат разликите с решенията на професионалните преводачи. Това ще позволи да се направят изводи и предложат решения, които да улеснят усвояването на частиците от ученици, чийто майчин език е българският.

Преди анализа на частиците в шведските текстове и българските преводи ще се обяснят понятията *прагматични/дискурсни частици*, които ще се използват в изследването. Ще се разгледат основните значения на всяка частица и ще се направи общ преглед на предишни изследвания. Ще се извърши качитативен и квантитативен анализ на изреченията, съдържащи частиците *ju*, *nog* и *väl* в корпус, който се състои от два романа в оригинал на шведски език и в превод на български. За тази цел ще бъдат претърсени всички срещания на частиците в двете книги и посочени преводите на всеки пример в българските текстове (вж. Приложение 2). След това ще се определи броят случаи, в които лексикалните единици са преведени, и ще се разгледат решенията, предложени от преводачите. Като сравнение ще се коментират част от изреченията в превод от изучаващите шведски (вж. Приложение 1). В обобщение ще се посочат статистически резултати от анализа на текстовете.

4. Корпус

Това изследване се базира на корпус, който се състои от два юношески романа от Астрид Линдгрен – „Кати в Америка“ в превод от Десислава Лазарова и „Кати в Париж“ в превод от Теодора Константинова. Шведските текстове бяха извлечени от *Litteraturbanken*, виртуална библиотека със свободен достъп за изследователи, учители, студенти и др. За целта на изследването бяха подбрани тези две произведения, тъй като те са достъпни в оригинал и в превод на български език в дигитален формат, което позволява анализирането и обработването им. Друга причина да се разгледат тези текстове е високата фреквентност на изследваните думи в тях. Това вероятно се дължи на факта, че до голяма степен романите са изградени от диалози, а тези частици се свързват предимно с раговорната реч. Употребата им в писмена форма е вторична, което е резултат от тенденцията да се копират особеностите на устното общуване. Важно е да се отбележи също, че ще се разгледат романи от един автор с двама различни преводачи, за да може да се посочат различни интерпретации и гледни точки в превода.

Астрид Линдгрен (1907–2002) е най-известната шведска детска писателка. Творбите ѝ са преведени на 85 езика и са издадени в повече от 100 страни. Романът „Кати в Америка“ (1950) е първата част от трилогията за Кати, която включва книгите „Кати в Италия“ и „Кати в Париж“. Книгата е издадена в България през 2011 г. в превод от Десислава Лазарова. В нея се разказва за вълнуващото пътешествие на Кати из Америка. „Кати в Париж“ (1953) е последният роман от трилогията за шведското момиче. В него се разказва за приятелките Кати и Ева, които поемат към вълнуващия Париж. Заедно с тях е любимият на Кати, Ленарт, с когото решават да се венчаят в романтичния град. Последната част от трилогията е публикувана през 2011 г. в превод от Теодора Константинова и редакция на Любомир Русанов.

Материал за това изследване ще бъдат също и изречения от романите в превод на българи, изучаващи шведски като чужд език, за да се направи сравнение с професионалния превод и да се види доколко учениците разбират употребата и

значенията на частиците. Изреченията от текстовете бяха подбрани с оглед на общото им ниво на владеене на езика. Беше взето под внимание също относително равномерното разпределение на частиците в примери от двете произведения. В това проучване участваха общо 15 души, които са изучавали или изучават шведски в продължение на три до пет години. Важен фактор, който трябва да се отбележи, е, че преводите се базират само на откъси от текстовете, което не позволява вникването в цялостния контекст и би затруднило задачата на преводачите.

5. Ju, väl и nog като прагматични частици

Изследователите не са единодушни относно терминологията и използват различни понятия в изследванията върху *ju*, *nog* и *väl*. Тези лексикални единици традиционно се категоризират като наречия, но в настоящото изследване ще се разглеждат като прагматични частици, тъй като имат формални и функционални характеристики, които ги отличават от наречията. Както Й. Тишева (2013) отбелязва, прагматичните частици може да се свързват с различни части на речта и затова не се класифицират по граматични признаци, а се отнасят към равнището на комуникативното взаимодействие, на дискурса или разговора. Тя посочва разнообразната терминология, която се използва за средствата, изразяващи различни по тип отношения в речевата ситуация – *експресивни частици*, *модални частици*, *дискурсни частици*, *маркери* или *връзки*, *прагматични частици* или *маркери*. Това разнообразие създава затруднения, тъй като често един и същ термин се използва от различни изследователи за означаване на елементи с различни функции.

Основните признаци на частицата са морфологична неизменяемост, синтактична несамостоятелност и функция да засилват или видоизменят смисъла на думите, които съпровождат (Зидарова 2003). Те биват *словообразуващи*, *формообразуващи* и *прагматични*. Прагматичните частици модифицират значението на част от изказването или на цялото изказване и от своя страна може да бъдат разпределени в няколко подгрупи:

- **илокутивни частици** – маркери за илокутивната сила на изказването (*ли, нали*). Те маркират изказването като въпросително и имат функцията да насочват слушателя и определено предположение на говорещия за очаквания от него отговор;
- **модални частици** – означават, че изказването представя ситуация, която може да бъде желана или нежелана от говорещия. Може да посочат и различна степен на вероятност ситуацията да стане реална (*би да, май, едва ли*).
- **частици за обръщение** – служат за установяване на контакт или за изразяване на квалификативно-оценъчно отношение към адресата.
- **фокусиращи частици** – маркират контрастния фокус в изказването, една алтернатива спрямо ограничено множество от алтернативи, които биха могли да се реализират. Те биват ексклузивни (*само*), адитивни (*дори*) и партикуларизатори (*точно*).
- **частици за интензификация** – маркери за стойност над или под средната или за нулева стойност на даден признак и за количествена характеристика на признаци или на предмети (*поне, едва*).
- **свързващи частици** – съотнасят в най-общ план изказването с други изказвания. Използват се при определена реакция на говорещия към предходно изказване или изразяват различни типове отношения на участниците в общуването (*абе, ами*).

Описанието на *ju*, *väl* и *nog* е трудно, защото може да изпълняват разнообразни функции. Шведските изследователи най-често използват понятието *модални частици*, но както ще видим в анализа на преводите, *ju*, *väl* и *nog* може да се реализират като илокутивни, модални и свързващи частици. Затова изследваните лексеми в тази работа ще се разглеждат като прагматични частици, които

модифицират модалността на изказването, внасяйки семантичен елемент на съгласие, съмнение, отрицание, утвърждение, подкана, уточнение, въпрос и др.

Изследователите посочват, че прагматичните частици имат експресивна и емоционална функция, а не референциална, денотативна или когнитивна функция (Юкер 1993). Освен че свързват репликите на участниците в разговора, те показват и как, в какъв контекст и с какви цели да се тълкуват тези елементи от комуникацията. Те модифицират изказването като цяло, тоест равнището, на което се реализират, е по-високо в сравнение с равнищата, на които функционират останалите части на изказването. (Тишева 2013).

Във връзка с прозодичните особености на прагматичните частици се посочва, че те нямат собствено ударение, образуват акцентна дума с предходната или следващата ги ударена дума. Те рядко са специализирани в означаването само на едно значение и затова могат да имат повече от една функция. Характеризират се с висока честота на употреба, но употребата им не е задължителна за нито една речева ситуация или сфера на общуването (Тишева 2013: 58).

След този общ преглед на особеностите на прагматичните частици, може да обобщим, че те не допринасят за пропозиционалното съдържание и не влияят върху истинността на изказването. Те се използват за постигане на кохерентност на дискурса и могат да се отстранят, без това да се отрази на смисъла на изказването. С това може да се обяснят резултатите от изследването на двете творби в оригинал на шведски и превод на български език, където статистически преобладават решенията на преводачите да не преведат частиците. Когато се превеждат прагматични частици, е трудно да се открият систематични и точни еквиваленти на семантично и синтактично ниво. Именно по тази причина преводачът трябва да предложи превод, който е подходящ за контекста, без да се отклонява от оригиналния текст или да добавя допълнително значение, което не присъства в изходния текст.

6. Ju, väl, nog като други части на речта

Важно е да се отбележи, че *ju*, *väl* и *nog* могат да се употребяват по начини, които не засягат това изследване. Частицата *ju* няма да се разглежда в конструкцията *ju...desto...* като съюз със значението „в такава степен, колкото“.

<i>Ju mer, desto bättre.</i>	<i>Колкото повече, толкова по-добре.</i>
------------------------------	--

Когато *nog* и *väl* получат ударение, те не функционират като частици, а като наречия. Шведската академия дава следното определение за *nog* при тази употреба – „достатъчно, до степен, която съответства на необходимостта“ (Teleman 1999). Наречието се употребява и заедно с предхождащо го прилагателно или наречие.

<i>Nog om detta.</i>	<i>Достатъчно по този въпрос.</i>
<i>Glädjande nog kom han.</i>	<i>За радост той дойде.</i>

Употребата на *nog* с прилагателно или съществително започва в началото на XIXв. и замества много от наречията, които се образуват с наставката –*vis*, например при *besynnerligt nog* → *besynnerligtvis* (SO: 2009).

Когато *väl* получи ударение, има функциите на наречие (Teleman 1999):

1. по правилния или най-добрия начин; добре.

<i>Det vet du mycket väl.</i>	<i>Знаеш го много добре.</i>
-------------------------------	------------------------------

2. в по-голяма степен, отколкото е нужно; твърде.

<i>Solot framfördes väl mekaniskt.</i>	<i>Солото бе изпълнено твърде механично.</i>
--	--

В тези значения *väl* може да заема различни позиции в изречението, както и да е изпълнява функцията на представка (*välutbildad* - *добре* образован).

В тази работа няма да бъдат разгледани случаите, когато *ju*, *nog* и *väl* са употребени по посочените начини.

7. История на изследването и основни значения

7.1. Частичката Ju

7.1.1. Значения

Шведската академия дава следната дефиниция – *наречие, което има функцията да изрази нещо, което е вярно или се подразбира* (Teleman 1999). *Ju* се използва, когато говорещият очаква съгласие или знае, че слушателят вече е запознат с информацията в изказването. Шведската академия посочва също, че частичката може да се използва като паразитна дума без ясно изразена функция:

<i>Du kan ju alltid försöka.</i>	<i>Винаги може да опиташ.</i>
---	-------------------------------

7.1.2. Предишни изследвания

Ju е обект на много изследвания и се разглежда като *модална* (Lindström 2008) и *дискурсна* частичка (Teleman 1999), която се отличава от наречията, тъй като не може да заеме начална позиция в изречението и не се характеризира със самостоятелност. Поради разнообразните функции на *ju*, които могат да се реализират едновременно в едно изказване и трудно се отличават една от друга, *ju* се разглежда в много научни трудове. Според К. Аймер (1977) *ju* е мултифункционална дума, чието значение зависи от функциите, които изпълнява в речевата ситуация. Тя разглежда значението и разнообразната употребата на *ju* и отличава следните основни функции:

1. Изразява, че говорещият и слушателят (или хората като цяло) знаят или би трябвало да знаят, че съобщаваното в изказването е истина.

<i>A: Varför tar du paraplyet?</i> <i>B: Det regnar ju.</i>	<i>A: Защо вземаш чадъра?</i> <i>B: Навън вали.</i>
---	--

2. Изразява убеждението на говорещия, че дадено твърдение е вярно. В тази употреба частичката може да служи и като интензификатор при несъгласие с

предходно изказване. В следния пример *ju* се използва, за да усили възражението на говорещия.

<i>A: Det är bra.</i>	<i>A: Това е добре.</i>
<i>B: Det är det ju inte.</i>	<i>B: Не, не е.</i>

3. Последователност на речевия акт (*talaktssekvens*) - *ju* съотнася едно езиково действие с друго. Аймер разглежда пример, където второто изказване пояснява първото:

<i>Du kan inte gå ut i den här klänningen.</i>	<i>Не можеш да излезеш с тази рокля.</i>
<i>Den är ju omodern.</i>	<i>Демоде е.</i>

4. Връзка със слушателя (социален контакт). Частицата, посочва, че всички участници в разговора са запознати с информацията, която се споменава, и по този начин създава чувство за близост.
5. Критика. *Ju* изразява и отрицателно отношение на говорещия към слушателя или към ситуацията, като посочва, че информацията би трябвало да е позната на всички участници в разговора.

<i>A: Jag tänker ta tåget.</i>	<i>A: Мисля да хвана влака.</i>
<i>B: Det kostar ju en förmögenhet.</i>	<i>B: Струва цяло състояние.</i>

Обобщението, което Аймер (1997) прави, е, че частицата *ju* се използва в различни ситуации и служи за убеждаване, пояснение, сближаване, упрек, възражение и др. *Ju* може да се реализира на различни нива - в рамките на едно изказване или на равнището на текста, като репликите се поставят в по-широк контекст. Аймер стига до извода, че е трудно да се отличи конкретната употреба на частицата или обсега ѝ на реализация, което може да доведе до затруднения както при превод..

У.Б. Коцинас (1994) отбелязва, че частицата *ju* се употребява често в разговорната реч без значение от възрастта на комуникантите. В изследването си *Ungdomsspråk* тя стига до извода, че *ju*, наред с *ba*, *typ*, *liksom*, е елемент, типичен за разговори, в

които говорещият е емоционално ангажиран и обикновено иска да изрази мнение или да разкаже лично преживяване.

Частичката *Ju* присъства и в изследванията на М. Ериксон (1988) като най-често срещано средство (48,8%) в разговорната реч, което той разглежда като *наречие на речевия акт*. Той посочва, че частичката изразява убеждение, включително и в случаите, когато говорещият не е добре запознат с темата на разговор. В труда си коментира и ролята на *ju* като връзка, която съотнася актуалното изказване с предходно. Ериксон стига до извода, че изреченията, съдържащи *ju*, са аргументативни, и заключава, че частичката представлява трудност при превод поради разнообразието от функции, които изпълнява.

7.2. Частичката väl

7.2.1. Значения

Както бе отбелязано, *väl* има две основни значения в зависимост от прозодичните ѝ особености. Когато частичката не е ударена, има следните функции (Teleman 1999):

1. изразява въпрос:

<i>Du är väl inte ledsen?</i>	Нали не си тъжен?
-------------------------------	--------------------------

2. изразява нехайно/незаинтересовано отношение или резервираност:

<i>Det kan jag väl göra.</i>	Мога да го направя.
------------------------------	---------------------

3. при молба:

<i>Ska vi inte gå på bio i kväll, det kan vi väl?</i>	Може ли да отидем на кино довечера?
---	-------------------------------------

7.2.2. Предишни изследвания

Матс Ериксон (1988: 98) посочва, че *väl* се употребява, когато говорещият не е сигурен дали пропозицията в изказването е истина, но предполага, че е така, и изисква потвърждение от слушателя. Добър пример, който илюстрира тази употреба, е изречението *Peter kommer* (*Петер ще дойде*), в което само се съобщава даден факт, докато при *Peter kommer väl?* говорещият предполага, че Петър ще дойде и очаква потвърждение от събеседника си. Затова се отбелязва, че при изказвания с *väl* слушателят, а не говорещият се приема като източник на информация.

К. Аймер (2015) разглежда значенията на частицата и отличава няколко основни функции:

1. Изразява различна степен на сигурност. Говорещият най-често използва *väl*, когато изпитва известни резерви относно истинността на изказването и същевременно изразява вероятността съобщаваното да е истина.

<i>Det är väl så.</i>	<i>Сигурно е така.</i>
-----------------------	------------------------

2. Изразява мнение, надежда или желание или показва, че говорещият очаква съгласие/потвърждение от останалите участници в разговора. Частицата се използва и за задаване на въпрос, в който е запазен синтаксисът на съобщително изречение.

<i>Det låter väl spännande?</i>	<i>Не звучи ли вълнуващо?</i>
<i>Det blir väl bra?</i>	<i>Нали всичко ще се нареди?</i>

3. Изразяване на отрицателно отношение - възражение, раздразнение или укор. Частицата може да маркира и ниска степен на ангажираност на говорещия спрямо действието или ситуацията в изказването.

<i>Du tror väl inte att du är klokare än honom?</i>	<i>Да не би да си мислиш, че си по-умен от него?</i>
<i>Jag har haft så mycket att göra att jag väl helt enkelt har glömt bort det.</i>	<i>Толкова бях зает, че явно просто съм забравил.</i>

4. При молба. Аймер отбелязва честата употреба на частицата заедно с модалния глагол *kan* (*мога*) в повелително наклонение. Тогава речевият акт се възприема като молба, а не като заповед.

<i>Ni kan väl tala med Victor om saken är ni snäll.</i>	<i>Моля, говорете с Виктор по този въпрос.</i>
--	--

Може да се обобщи, че *väl* най-често се използва от говорещия, когато той иска да провокира определена реакция от страна на слушателя на отправеното към него съобщение.

7.3. Частичката *nog*

7.3.1. Значения

Посочват се две основни употреби на частицата *nog*, когато не получава ударение (Teleman 1999):

1. изразява предположение:

<i>Han är nog sjuk.</i>	<i>Той вероятно е болен.</i>
--------------------------------	-------------------------------------

2. изразява съгласие с известна степен на неохота:

<i>Jag förstår nog.</i>	<i>Разбирам.</i>
--------------------------------	------------------

7.3.2. Предишни изследвания

Според Телеман (1999: 117) частицата *nog* има две „относително ясно разграничени“ значения:

1. Частицата посочва, че говорещият разполага с достатъчно факти, от които да съди за истинността на твърдението. За разлика от *väl*, която обикновено е ориентирана към слушателя, *nog* не се използва във въпросителни изречения и не предполага потвърждение от слушателя, а само изразява степен на вероятност.

<i>Jag tycker nog att det är straffbart.</i>	<i>Смятам, че това е наказуемо.</i>
---	-------------------------------------

2. Частицата *nog* гарантира истинността на изказването, когато модифицира глаголи, свързани с настроения, възприятия и умствени състояния. В тази употреба *nog* може да изрази и готовността на говорещия да изпълни действия, представени като обещание или заплаха.

<i>Jag ska nog ge dig, din skurk.</i>	<i>Ще ти дам да се разбереш, подлец такъв.</i>
<i>Jag tycker nog att det är straffbart.</i>	<i>Смятам, че това е наказуемо.</i>

К. Аймер (2016) допълва, че когато частицата има функцията да модифицира едно изказване в отговор на друго, тя обикновено служи за смекчаване на изказването, така че да не бъде възприето като обида от събеседника. Тя отбелязва и деонтичната употреба на *nog* заедно с модален глагол. Тогава говорещият дава съвет или посочва какво се очаква или трябва да се случи в дадена ситуация.

8. Превод на частицата ju

8.1. Кати в Америка

В романа „Кати в Америка“ бяха открити 64 срещания на частицата *ju*, от които 3 пъти е употребена като съюз. В превода от Десислава Лазарова липсват съответствия в 49 от срещанията, а останалите решения за превод са разнообразни.

Брой срещания	64
Липсва превод	49
Нали	4
Та	2
Сигурно	2
Друг превод (<i>със сигурност, е, макар че, все пак</i>)	4
Друга употреба	3

Табл. 1

Резултатите показват, че *нали* най-често се използва при превода на *ju* и това може да се обясни с някои сходства помежду им. *Нали* е прагматична частица, която говорещият използва, за да съобщи нещо, което според него вече е познато на слушащия от общите им фонове знания или да подчертае, че говорещият е уверен, че фактът в изказването е очевиден за събеседника му. Интересно е да се отбележи, че за разлика от *ju*, частицата *нали* има разнообразни реализации от гледна точка на словоредата, но като показател на илокутивна сила тя обикновено заема начална позиция в изречението.

<i>"För du förstår ju", sa han, "att jag vill tala med dig om ett och annat utan att någon sitter och hör vartenda ord."</i>	— Нали разбираш — обясни той, — ще ми се да говорим за това-онова, без отзад да стои някой и да чува всяка дума.
--	---

При анализа на *ju* е важно да се отбележи, че частицата маркира стара информация, а именно тази, която експлицитно присъства в предходен дискурс или такава, за

която се предполага, че слушателят вече притежава, независимо дали тя е представена или не в актуалния речеви акт.

Нали подчертава също, че фактът или обстоятелството в изказването, за които се отнася частицата, са причина за действието в предходния или следващия текст.

<i>Jo, för man hade ju läst sin Steinbeck, och jag hyste de bästa förhoppningar om att även min buss skulle komma på villovägar.</i>	<i>Нали съм чела Стайнбек и хранех тайни надежди, че и моят автобус ще се отклони от главния път.</i>
<i>Men Bob hade ju inte ätit soft-shell crab från 1700-talet!</i>	<i>Но нали Боб не беше ял раци с меки черупки от осемнадесети век!</i>

Друго наблюдение, което може да се направи от преводите, е, че частицата *ju* заедно с модалния глагол *måste* (*трябва*), често се превежда с наречието *сигурно*, което може да изразява ниска или висока степен на сигурност (БАН: 1977-2014) - 1. *несъмнено, безспорно*; 2. *навярно, вероятно*.

<i>Med den näsan måste jag ju vara en verklig probersten för en skönhetsexpert.</i>	<i>Носът ми със сигурност щеше да е истинско предизвикателство за експертките по красота.</i>
<i>Jämförelsen med den stora horden otroligt sköna medsystrar måste ju skapa ett speciellt ettrigt miko, tycker man.</i>	<i>Сравнението с голямата орда невероятно красиви посетрими сигурно създава страхотни комплекси за малоценност, така си мислех.</i>

Друг начин да се предаде модалността е чрез условно наклонение, за да се маркира нещо възможно, някакво очакване или желание.

<i>Allra helst som man för att få visum till Amerika ju måste bekräfta, att man inte umgås med några planer på att mörda amerikanske presidenten.</i>	<i>Най-вече защото всеки, който иска виза за Америка би трябвало да обещае, че не крои планове да убие американския президент.</i>
--	---

<i>Det kunde ju tyckas, att det hade blivit betydligt billigare att laga köttbullarna hemma på Kapstensgatan.</i>	<i>Човек би могъл да каже, че щеше да ни излезе много по-евтино да сготвим кнедли у дома на улица „Капитен“.</i>
--	---

От случаите, в които частицата не е преведена, може да се очертаят някои тенденции. Забелязва се употребата на *ju* с фокусиращи частици и частици за квантификация като *поне*, *само*, *достатъчно* и др. В тези случаи може да се каже, че при липсата на *ju* в превода не се губи никакъв нюанс или израз на отношение в речевата ситуация.

<i>Det var ju bara att häva sitt ansenliga bankkonto och sticka i väg.</i>	<i>Достатъчно е само да ликвидираш внушителната си банкова сметка и да се качиш на самолета.</i>
<i>Att stå som panelhöna och förgäves vänta på att bli uppbjuden är ju rena barnleken mot detta.</i>	<i>Сравнено с него, напразното очакване да те покани някой е само детска игра.</i>

Впечатление прави и изборът на преводача да добави съчинителните съюзи *и* за съединяване и *но* за противопоставяне. Това са случаи, в които частицата съотнася изказването с други или изразява някакъв тип реакция или отношение на участниците в разговора. В тази връзка е интересно е да се отбележи, че разликите между съюзите и прагматичните маркери се свързват с обсега на действието им: съюзите свързват фрази и техният обseg е локален, докато обsegът на действие на дискурсните частици се простира отвъд равнището на изречението (Тишева 2013).

<i>Man insåg ju hela tiden det vansinniga i att finniga ynglingar skulle ha en sådan makt, men det hindrade ingenting.</i>	<i>И през цялото време е съвсем ясно, че е безумие да се дава толкова власт в ръцете на пълчиви момчета, но нищо не може да се направи.</i>
<i>Detta var ju nästan det värsta av alltsammans — att det väckte en sån hänförelse, att en vit ville nedlåta sig att</i>	<i>Но това беше може би по-лошо от всичко друго, че желанието на една бяла да падне дотам, че да посети нейното жилище,</i>

<i>göra ett besök i hennes hem.</i>	<i>предизвикваше такова въодушевление.</i>
-------------------------------------	--

Друго решение е сложният съюз *все пак*, който въвежда изречение, действието на което е противоположно на очаквания резултат от действието в предходното изречение.

<i>Det var ju enda sättet att göra några sociala studier – att blanda sig med folket så intensivt som möjligt.</i>	Все пак това беше единствената възможност да правя социални изследвания, като се включа във всекидневния живот на американския народ.
---	--

Друг случай, в който *ju* не се превежда, е при вече изразена модалност с наречия като *förstås* (*разбира се*), *visserligen* (*действително*), *i själva verket* (*наистина*) и под. Тогава увереността на говорещия, която *ju* усилва, е представена с помощта на тези лексикални средства в българския текст:

<i>Man skulle ju förstås kunna pröva Falstaff Fakirs recept på en omväxlande balkonversation.</i>	Разбира се , може да се изпробва и факирската рецепта на Фалстаф за разнообразни разговори по време на бал.
<i>Nu har ju Moster visserligen en liten skuggning på överläppen.</i>	Леля действително има малко мъх по горната устна,
<i>Jimmy var ju i själva verket en välgörare.</i>	Джими наистина беше моят благодетел.

8.2. Кати в Париж

Брой срещания	69
Липсва превод	45
Та	8
Нали	7
Но	2
Все пак	2
Друг превод (<i>е, изобщо, сигурно</i> и др.)	5

Табл.2

Частичката се среща общо 69 пъти в романа „Кати в Париж“. В 45 от случаите не се откриват български съответствия в превода от Теодора Константинова, но впечатление прави високата фреквентност на частичката *та*, която служи за подчертаване на предмета или действието, за което става дума (БАН: 1977-2014). Т. Константинова използва тази частичка, когато функцията на *ju* е да свърже две изказвания.

<i>Efter två timmar tror man att man är barnfödd där. Allt är ju så välbekant.</i>	След два часа вече си мислиш, че си роден тук. Та всичко ти е така добре познато.
<i>Vad det var underligt, att det gick så fort att bli vuxen! Det var ju inte länge sen det där kortet togs.</i>	Странно колко бързо порастваш! Та съвсем не бе толкова отдавна, когато направихме тази снимка.
<i>Varför var ett hushåll bestående av Lennart och mig så mycket mer betungande? Lennart hjälpte mig ju så mycket han kunde.</i>	Защо едно домакинство, състоящо се от Ленарт и мене, бе много по-обременително? Та Ленарт ми помагаше, доколкото можеше.

След *та* по брой срещания се нарежда частичката *нали*, което бе предпочитано решение и от преводача Д. Лазарова. В следващия пример Ева, приятелката на Кати, която отказва да признае чувствата си към Петер, осъзнава, че е сгрешила в отношението си към него. Частичката, преведена като *нали разбираш* изразява колко е сериозна ситуацията за Ева, която очаква съчувствие от приятелката си. В случая

ju функционира на равнището на междуличностното взаимодействие, а именно целта на говорещия да провокира определена реакция от страна на слушателя – потвърждение или съгласие.

<p>”Han tycker om mig — riktigt på allvar, förstår du.”</p>	<p>— Той ме обича... съвсем сериозно, разбираш ли?</p>
<p>”Är det så sorgligt då”, frågade jag.</p>	<p>— Толкова ли е тъжно това? — попитах аз.</p>
<p>”Om det är sorgligt”, skrek hon. ”Det kan du väl begripa att det är sorgligt. Nu kan vi ju inte träffas mer.”</p>	<p>— Как да не е тъжно! — извика тя. — Нали разбираш, вече не можем да се срещаме.</p>

В следващата част от този диалог частицата отново е преведена с *нали*, но впечатление прави, че изречението на български е въпросително за разлика от това в изходния текст.

<p>”Å, jag tycker det är så synd om min lille Peter”, sa Eva och grät. ”Varför skulle det här behöva hända?”</p>	<p>— О, толкова ми е мъчно за моя малък Петер — каза Ева и се разплака. — Защо трябваше да се случи така?</p>
<p>”Har du inte förstått det för länge sen”, frågade jag.</p>	<p>— Не го ли знаеше отдавна? — попитах аз.</p>
<p>”Absolut inte”, sa Eva. ”Han var lite svag för mig i Paris, det märkte jag. Men det gick ju över.”</p>	<p>— Съвсем не — отвърна Ева. — В Париж той прояви малко слабост към мен, забелязах го. Но нали това премина?</p>

Това би бил възможен превод при частицата *väl*, която се използва за задаване на въпроси, при които говорещият очаква положителен отговор. Тук функцията на *ju* е да даде указания на слушателя как да приеме изказването, за да стигне до желаната от говорещия интерпретация на информацията.

И в този роман се наблюдава връзка между частицата *ju* и *сам, само, поне* и *под*. В тези случаи липсата на превод на частицата не води до загуба или промяна на смисловия нюанс в оригиналния текст.

"Ack, Lennart", ropade jag, "det är ju bara jag som bubblar."	Ах, Ленарт — викнах отново, — самата аз бълбукам.
...man kunde ju åtminstone ha lite ont i magen eller så.	...можеше поне да ме боли някъде или нещо подобно.

Сложният съюз *все пак* присъства и в превода на Теодора Константинова, за да свърже различни изказвания в рамките на речевия акт, като разясни причините за даден факт или ситуация.

Med handen kokett på höften och mycket parisisk. Men så hade hon ju också varit här i flera timmar nu.	С ръка, кокетно опряна на хълбока, по съвсем парижки маниер. Но все пак тя бе тук вече от няколко часа.
---	--

8.3. Текстове на ученици

Ако погледнем общо преводите на изреченията, ще забележим, че преобладават случаите, в които частицата не е преведена, което се откроява като ясна тенденция в превода и на частицата в двата романа. В 57 от общо 88 преведени изречения функцията на *ju* не е маркирана. Лексикалните средства, които учениците са използвали най-често, за да преведат частицата, са *все пак*, *та*, *нали* и *разбира се*.

Общо преведени изречения	88
Липсва превод	56
Все пак	10
Та	5
Нали	3
Разбира се	3
Друг превод (<i>е</i> , <i>наистина</i> , <i>ама</i> и др.)	11

Табл.3

Като отправна точка за коментар на преводите от участниците в изследването (вж. Приложение 1) ще се разглеждат текстовете на професионалните преводачи. Още в първия превод наблюдаваме 9 случая, в които частицата не е преведена от

учениците, докато двама са използвали частицата *нали*, която присъства и в превода на Д. Лазарова в „Кати в Америка“:

*Alla människor har **ju** varit i Amerika.*

***Нали** всички хора са били в Америка.*

В превода на това изречение има две срещания на частицата *e*, която може да служи за подчертаване или потвърждение, понякога с отсянка на примирение. Това решение вероятно се дължи на факта, че участниците нямаха достъп до пълния текст, за да се ориентират в контекста на изказването.

Впечатление прави употребата на *все пак* от петима участници в следващия пример, където Т. Константинова не е превела частицата. Това лексикално средство се свързва с колебанието в предходното изречение и изразява притеснението на говорещия относно собствените си умения.

*”O, Moster, hur tror du det ska gå”, klagade jag. Jag har **ju** aldrig serverat vid någon middag förr.*

О, лельо, как мислиш, ще се справим ли? — притесних се аз. — Никога през живота си не съм сервира на такава вечеря.

Друг участник е маркирал старата информация с помощта на глагол: *Знаеше, че никога не съм сервира на вечеря преди*. Тук частицата *ji* посочва, че слушателят би трябвало да е запознат с информацията, дори и да не е представена в актуалния речеви акт. Тази функция обаче не е представена в професионалния превод.

В следващото изречение от романа „Кати в Париж“ наблюдаваме сходни резултати с предходния пример. Тук като функция на *ji* може да се посочи израз на упрек или критика, което преводачът Теодора Константинова решава да преведе с наречието *изобщо*. До професионалния превод най-много се доближава *ни най-малко*, което също усилва отрицанието.

*”Ja, men du känner honom **ju** inte”, sa jag.*

*Но ти **изобщо** не го познаваш, –вметнах аз.*

Участник (8) допълва превода с още едно лексикално средство като израз на възмущение: *Да, ама все пак не го познаваш - отвърнах аз*. Както изследователите отбелязват (Тишева, Хауге 2001), *ама* в ролята си на прагматичен маркер осъществява свързаност между реплики в диалог, а тук служи за отричане на импликациите, направени въз основа на предходния контекст.

В следващото изречение функцията на *ju* да подчертае възмущение или укор е маркирана с помощта на частицата *че* от един участник (5). Тази частица не е предпочитан вариант от преводача или от останалите участници в проучването, вероятно защото употребата ѝ се свързва с разговорната реч. Вместо това най-често е използвана частицата *та*:

<i>Hjälp, jag är ju bara nitton år, jag vill inte dö!</i>	<i>Господи, та аз съм само на деветнадесет години, не искам да умра!</i>
---	--

Освен частицата „*та*“ за подчертаване се среща и „*ах*“ като израз на радост или възторг в следващия пример:

<i>"Här är ju så fint", sa han.</i>	<i>Та тук си е толкова хубаво — казваше той.</i>
-------------------------------------	--

В това изречение участниците са използвали различни прагматични маркери, които функционират на равнището на социалния контакт. Пример за това е *ама* като свързваща частица (*Ама тук е много хубаво, каза той.*) Друго решение е модалното наречие *наистина* с фокусираща функция, с което говорещият изтъква, че съобщаваният факт е истина.

Според данните, предоставени от нашия анализ, ясно личи, че в по-голямата част от случаите *ju* не е преведена в българския текст както от двамата преводачи, така и от обучаемите. Това може да се обясни със случаите, в които *ju* няма ясно изразена функция или се възприема като паразитна дума (вж. 6.1.1 Значения).

9. Превод на частицата väl

9.1. Кати в Америка

Брой срещания	37
Липсва превод	18
Едва ли	3
Наистина	2
Сигурно	2
Друг превод	6
Друга употреба	6

Табл.4

По-малкият брой на срещания на *väl* в романа затруднява очертаването на ясни предпочитания на преводача към български съответствия. Частицата се среща 37 пъти в оригиналния текст, като 31 от тях са използвани в значенията, които се изследват тук. Модалната частица *едва ли* в българския текст изразява съмнение или липса на сигурност в пропозитивното съдържание на изказването:

<i>Man blev nästan mörkrädd, när man försökte göra ett hastigt överslag, hur mycket priset kunde vara per kvadratmeter, dyrare mark finns väl inte i världen.</i>	<i>На човек му се завива свят, когато се опита да пресметне набързо каква е цената на квадратен метър — по-скъпа земя едва ли има някъде по света.</i>
---	---

В българския текст се срещат различни конструкции и лексикални средства, които Д. Лазарова е използвала еднократно, за да предаде функциите на частицата:

<i>"Du kunde väl ha väckt mig", sa han.</i>	<i>Можеше да ме събудиш — упрекна ме той.</i>
---	--

Тук преводачът е решил да предаде негативния тон, който частицата *väl* изразява, не в самото изказване, а чрез глагола *упрекна*. Подобен пример наблюдаваме и при глагола *дразнех*, последван от съюза за противопоставяне *но*:

"Kära du", sa jag, "det där vet väl alla människor.	— Скъпи Ян — дразнех го аз, — но това е много добре известно на всички.
--	---

За да изрази мнението на говорещия относно вероятността действието в изказването да стане реално, Д. Лазарова използва конструкцията *няма как да не*. Кати е убедена, че е срещнала сънародник в чуждата страна само заради външния му вид:

<i>Nu ska jag väl äntligen få höra några varmhjärtade svenska ord, så dyra för ett fosterländskt hjärta!</i>	Няма как да не чуя сега няколко любезни шведски думи, които са тъй мили на сърцето на патриота.
---	--

Както видяхме по-горе (вж. 6.2.1 Значения на *väl*), *väl* не маркира висока степен на сигурност относно истинността на съобщаваното, а изразява предположението на говорещия и/или желанието да получи отговор от събеседника си. В следващия пример преводачът използва *разбира се*, което не отговаря на посочените употреби.

"Jag ska förklara", sa Bob. "Du vet väl , att Washington genomflytes av floden Potomac?"	Ще ти обясня — рече Боб. — Ти знаеш, разбира се , че през Вашингтон тече река Потомак.
---	---

Впечатление прави разликата в пунктуацията в шведския и българския текст. Въпреки че *väl* е предпоставка за употребата на въпросителен знак, в превода забелязваме пунктуация на съобщително изречение. Несъответствието с превода е осезаемо, тъй като не е маркирано очакването на говорещия да получи потвърждение, а вместо това изказването е оформено като съобщение с вметнатия израз *разбира се*. Подобен похват забелязваме и в следващия пример, където частицата е преведена с наречието *естествено*. Когато събеседникът на Кати разбира, че тя е от Швеция, той изразява предположение относно нейните кулинарни умения. Предпоставката за това изказване става ясно, когато той споделя, че е имал готвачка от Швеция. С помощта на *väl* той показва, че очаква положителен отговор:

<i>Ja men då kan ni väl laga mat?</i>	<i>Тогава вие естествено можете да готвите?</i>
---------------------------------------	--

9.2. Кати в Париж

В този роман частицата *väl* се среща значително по-често – общо 74 пъти, като при само три от тях се среща в употребата си като наречие.

Брой срещания	74
Липсва превод	34
Навярно	13
Сигурно	6
Въпросително изречение	3
Нали	3
Друг превод (<i>та, може би, ама, все пак, да не би</i> и др.)	12
Друга употреба	3

Табл.5

Впечатление при превода от Т. Константинова прави честата употреба на наречието *навярно*. Това лексикално средство се доближава до функциите на частицата *väl* да изрази предположението на говорещия и да маркира очакването събеседникът да потвърди казаното:

<i>"Du ska väl sitta i Notre Dame ända tills det blir dags att resa hem, kan jag tro?"</i>	— Навярно искаш да седиш в „Нотр Дам“, докато стане време да се връщаме вкъщи, нали?
--	---

Друго решение за превод е модалната частица *да не би да*, която служи за изразяване на възможност или опасение. В превода Т. Константинова изразява недоумението на говорещия от изказването на събеседника му.

<i>"Du vill väl ändå inte påstå att du går till Louvren bara av ren plikt känsla", sa Lennart skakad i sin konstälskande själ.</i>	Да не би да твърдиш, че ще идеш в Лувър само от чувство за дълг? — каза Ленарт, дълбоко потресен в жадната си за изкуство душа.
--	--

В следващия пример частицата *väl* се среща в диалог между младоженците Кати и Ленарт, който желае да провокира определена реакция. В изказването си Ленарт изразява надеждата да получи отговор, в който Кати да го опровергае, че нищо специално няма да се случи. Частицата *väl* е преведена с *та*:

<p>”Jag förstår inte att jag är så glad i dag”, sa Lennart och kisade upp mot himlen, där solen just hade gjort en liten reva. ”Det är väl inget särskilt som ska hända i dag, såvitt jag vet.”</p>	<p>Не разбирам защо днес съм толкова щастлив — каза Ленарт и запремига към небето, където слънцето вече пробиваше сивотата. — Та, доколкото зная, днес няма да се случва нищо особено.</p>
--	---

С помощта на *väl* Ева изразява раздражението и незаинтересоваността си спрямо Петер в диалог с Кати. В българския текст *изобщо* усилва това вътрешно усещане на говорещия. Във втората част на репликата отново присъства сложната частица *да не* която служи като въпрос с нотка на неразбиране:

<p>”Peter, han bryr sig väl inte om, ifall jag är ljuv eller inte”, sa hon. ”Du inbillar dig väl aldrig att han hänger här för min skull?”</p>	<p>Петер изобщо не го е грижа дали съм нежна, или не — отвърна тя. — Да не си въобразяваш, че идва тук винаги само заради мен?</p>
--	--

В следващия пример Т. Константинова отново предпочита синтаксиса на въпросително изречение като превод на изказването с частицата *väl*:

<p>Ni är väl ensamma”, sa Peter oroligt.</p>	<p>Но сами ли сте? — попита Петер <i>неспокойно</i>.</p>
---	---

Тук *väl* изразява надеждата на говорещия да получи потвърждение на информацията в изказването. Угриженият Петер се надява да няма други в стаята и в отговор Кати го уверява, че няма защо да се притеснява. Когато Ева пристига и пита дали може да влезе, Ленарт ѝ отговаря:

"Åja, det kan <i>väl</i> gå", sa Lennart. "Ån har vi inte fullspikat med levnadströtta."	Защо не? — каза Ленарт. — <i>Още не е пълно с отегчени от живота хора.</i>
--	---

За разлика от предния пример, тук въпросителното изречение в превода не успява да изпълни функцията на частицата в речевата ситуация, а именно да изрази неохота.

9.3. Текстове на ученици

Общо преведени изречения	114
Липсва превод	30
Нали	39
Сигурно	8
Все пак	7
Навярно	3
Със сигурност	3
Е	3
Друг превод (<i>нима, може би, ами</i> и др.)	21

Табл. 6

Резултатите от преводите на частицата *väl* се открояват с по-голям процент български съответствия. Още при първото зададено изречение в проучването прави впечатление, че всички участници са използвали някакво лексикално средство, за да изразят частицата в българския текст. Само двама са използвали наречието *сигурно*, което виждаме в професионалния превод от Д. Лазарова като израз на предположение:

- <i>Du har väl en boy-friend hemma i Sverige?</i>	<i>Tu сигурно си имаш boy friend в Швеция?</i>
--	---

Частичката *нали* е предпочетена от 8 участници и това най-вероятно се дължи на факта, че основната употреба на *väl* се свързва с изразяване на въпроси, на които

говорещият очаква да получи положителен отговор. Това е и частицата, която Д. Лазарова използва в следващото изречение:

<i>Jamen så är det väl i Sverige också?</i>	<i>Но нали и в Швеция е така!</i>
---	-----------------------------------

Тук мнозинството от участниците избират да не преведат частицата, вероятно защото изречението е въпросително и вече е изразена основната функция на частицата. Преводачът, от друга страна, използва възклицателен знак, за да изрази възражението на говорещия в ситуацията.

Отрицателният тон в следващия пример е предаден по разнообразни начини. В превода на Д. Лазарова отношението на говорещия е изразено чрез глагола *упрекна*.

<i>Du kunde väl ha väckt mig, sa han.</i>	<i>Можеше да ме събудиш — упрекна ме той.</i>
---	---

Този похват не се наблюдава при участниците, в чиито преводи преобладават съюзите *и* и *все пак*. Наблюдават се единични случаи с частиците *е* и *поне*, а един участник е решил да използва глагола *трябваше* вместо *можеше* като израз на укор.

В следващия пример Лазарова използва синтаксис на въпросително изречение. В изказването си майка иска да се увери, че детето ѝ, което заминава за Америка, е взело сандвичи за из път:

<i>Du har väl smörgåsarna — adjö!</i>	<i>Взе ли сандвичите? Бъди здрава!</i>
---------------------------------------	--

Впечатление прави изборът на Д. Лазарова да преведе *adjö* като *бъди здрава*, докато участниците са се затруднили да определят отношението на говорещия извън контекст и са избрали лексикални средства, които изразяват раздражение, например *чупката*, *прав ти път* и под. *Имаш си сандвичи* и *Имаш вече сандвичи* също погрешно представят негативно отношение на говорещия спрямо събеседника му.

За да изрази надеждата на говорещия да получи съгласие от събеседника си, Т. Константинова неведнъж използва частицата *нали* и структурата на въпросително изречение. Участниците също използват този похват:

<i>Du blir väl inte arg, ifall Eva och jag springer i affärer ibland.</i>	Нали няма да се сърдиш, ако понякога с Ева скитаме по магазините?
---	--

Общо 11 са използвали *нали*, докато един от участниците е предложил превод в условно наклонение *не би се ядосал*.

В следващия пример се срещат различни модални наречия за ниска степен на сигурност (*може би, сигурно*). Тук обаче основната прагматична функция на *väl* е да изрази надеждата на говорещия, че споменатото действие в изказването ще се осъществи. Дори и частицата да не бъде преведена, това вече е изразено с вметнатия израз *hoppas jag* (*надявам се*):

<i>"Vi träffas väl nån gång hemma i Stockholm också, hoppas jag", sa han.</i>	Може би ще се срещнем някой път и у дома в Стокхолм, надявам се.
---	---

При анализа на частицата *väl* открихме разнообразни решения за превод. В някои от примерите видяхме, че прагматичната функция на частицата в шведския текст, невинаги е маркирана в превода. Най-често бе изразено очакването на говорещия да получи потвърждение от събеседника си.

10. Превод на частицата nog

10.1. Кати в Америка

Nog	37
Липсва превод	15
Сигурно	7
Явно	3
Несъмнено	3
Едва ли	2
Друг превод	3
Друга употреба	4

Табл.7

Частицата се среща 37 пъти в романа “Кати в Америка”, 15 от които не са преведени. Както бе посочено по-горе (вж. 6.3.1 Значения), *nog* изразява различна степен на сигурност и това проличава в превода на Д. Лазарова. Тя използва различни наречия - *несъмнено*, за да изрази увереността на говорещия относно достоверността на съобщаваното, *сигурно*, *явно*, *май*, в случаите в които говорещият не е убеден, че основанията за истинността на изказването или за дадена преценка са достатъчни.

<i>Nej, det fanns nog inget Amerika, i vilket fall som helst vore det bäst att vänta med att upptäcka det till frampå 1800-talet.</i>	<i>Ох, явно, че няма такава Америка или по-добре да се изчака с откриването ѝ до деветнайсети век</i>
<i>Den repliken har de här väggarna hört förr fast den gången sas de nog på franska förstås.</i>	<i>Тези думи стените са чували и преди, макар че, естествено, някога са били казани на френски.</i>

В изречения, където има достатъчно основания съобщаваното да се възприеме като истина, частицата *nog* не е преведена. Примерът представлява твърдение, което говорещият след това подкрепя с допълнителни факти:

<i>Jag tror mr Healey hade rätt. Det finns nog bara en storstad i världen, och det är New York.</i>	<i>Струва ми се, че мистър Хейли беше прав. Има само една столица на света и това е Ню Йорк.</i>
--	--

Когато *nog* се използва при изказвания, засягащи личното усещане, нужда и върешно състояние на говорещия, преводачът използва различни лексикални средства, за да ги изрази. В следващия пример наблюдаваме как Кати съжالياва, че е изгубила обувката си и с недоволство признава действието, което е необходимо в тази ситуация. Тук частицата и модалният глагол *måste* изразяват неохота, която Д. Лазарова превежда с условно наклонение на български:

<i>Hoppa på ett ben längs Fifth Avenue — man måste nog ha ett enormt utvecklat sinne för humor för att finna det särskilt lustigt.</i>	<i>Да подскачам на един крак по Пето авеню — човек би трябвало да има невероятно развито чувство за хумор, за да приеме това за смешно.</i>
---	--

В следващото изказване Кати изразява недоумението си от „нацията, съвсем сраснала със своите коли“, когато разбира, че в Америка не е нужно да слизаш от колата си, за да си купиш бургер. Тук частицата изразява предположение, но също и емоционалната ангажираност на говорещия спрямо действието:

<i>På många ställen kunde man bli serverad sittande ute i bilen. Men så långt i utveckling kommer vi nog aldrig i Sverige — hoppas jag innerligt.</i>	<i>На много места ще ти го сервират направо в колата. Но ние в Швеция едва ли ще напреднем чак толкова — надявам се.</i>
--	---

Освен за да изрази отношение спрямо възможна ситуация, говорещият използва *nog*, когато иска да даде съвет или да посочи кое действие би било най-добро или правилно от морална гледна точка. В тази употреба частицата обикновено се използва с модалния глагол *kan* (*мога*) или в конструкцията „*det är nog bättre/bäst*“ (*по-добре/най-добре е*). В българския текст прагматичната частица обикновено е преведена с модално наречие и тази функция не е маркирана по специален начин:

<i>Det hade nog varit bättre för mig att blunda, men det var något obeskrivligt fascinerande i den där löstagbara stjärten, som man inte kunde ta blicken från.</i>	<i>Сигурно за мен щеше да бъде по-добре да спя, но малкият танцьор беше толкова очарователна гледка, че не можех да отместя поглед от него.</i>
--	--

Частичката може да изрази и опита на говорещия сам да се увери в някакъв факт, като в същото време вероятността той да отговаря на реалността не е голяма (Aijmer 2016). В тези случаи липсва превод в българския текст:

<i>...och bara hon fick tid på sig, så skulle hon nog komma över det här med Andrew.</i>	<i>Нужно ѝ било само малко време, за да преживее тази история с Ендрю.</i>
---	--

10.2. Кати в Париж

Брой срещания	52
Липсва превод	21
Навярно	8
Сигурно	5
Може би	3
Друг превод (<i>май, вече, по-скоро, със сигурност, естествено, изглежда, наистина, все пак</i>)	12
Друга употреба	3

Табл. 8

Впечатление прави, че Т. Константинова използва разнообразни лексикални средства, за да изрази функциите на *nog*, но ясно преобладава модалното наречие *навярно*, което Д. Лазарова рядко използва в своя превод. Въпреки тази разлика се забелязват и някои сходства между двата превода. Както бе посочено в анализа на „Кати в Америка“, частичката се използва с модални глаголи, за да се даде препоръка или предложение как да се постъпи в дадена ситуация. В тези случаи частичката не се превежда и в този роман:

<i>”Det är nog bäst att du skaffar dig ett</i>	<i>Тогавя най-добре си купи картчница...</i>
---	--

<i>maskingevär, ra-ta-ta-ta”, sa Eva.</i>	<i>ра-та-та-та — каза Ева.</i>
---	--------------------------------

Друга употреба, която отбелязахме, е когато говорещият неохотно признава нещо, свързано със ситуацията в изказването. В следващия пример Ева не иска да приеме възможността Петер да бъде с друга. Глаголът *въздъхна* подсказва за отчаянието ѝ, но с наречието *навярно* преводачът не успява да изрази отношението на говорещия спрямо съдържанието на изказването:

<i>”Om det vore så väl”, sa Eva, ”eller rättare sagt ... ja, nu har han ju en annan, så nu är det nog bra som det är.” Hon suckade tungt.</i>	<i>Ако все пак това е вярно, или по-точно казано... да, но сега той си има друга и навярно е хубаво, че е така. — Тя тежко въздъхна.</i>
--	---

В следващия пример употребата на *nog* се свързва с вътрешните усещания и размисления на Кати относно отношението ѝ към Ян, когото вижда след като са се разделили. Тя иска той отново да страда заради нея, въпреки че осъзнава, че това не е правилно:

<i>Egentligen är man nog ingen riktigt snäll män niska.</i>	<i>Всъщност може би не съм добър човек.</i>
--	--

Прагматичната частица има функцията да усилва или смекчава отношението на говорещия към ситуацията или да посочва доколко той се ангажира с бъдещите си действия. Тази употреба не е отбелязана в българския текст:

<i>”Jag ska nog köpa mig ett litet vackert antik hängsmycke”, sa hon. ”Någon liten smaragd eller så.”</i>	<i>— Ще си купя някоя красива, малка антична висулка — каза тя. — Малък smaragd или нещо такова.</i>
<i>”Hör du, jag måste nog kvista ner till Malmö i övermorgon!”</i>	<i>Слушай, вдругиден трябва да ида в Малмьо!</i>

От анализите на двата романа може да се заключи, че основните проблеми, които възникват при превода, са при представяне на субективните оценки на говорещия за илокутивната сила на изказването.

10.3. Текстове на ученици

Общо преведени изречения	71
Вероятно	20
Липсва превод	9
Май	9
Може би	8
Сигурно	6
Предполагам	4
Едва ли	3
Навярно	3
Друг превод (<i>явно, като че ли, съмнявам се и др.</i>)	9

Табл. 9

В общите резултати от изследването впечатление прави малкият брой изречения, в които частицата не е преведена. Само в 9 от изреченията на учениците липсва превод на частицата *nog*. Участниците са използвали основно модални наречия, изразяващи различна степен на сигурност – *вероятно, май, може би* и др. Това е и решението на професионалния преводач:

<i>Det är nog inte många restauranger i staterna, som har så gamla anor.</i>	<i>Едва ли има много ресторанти в Щатите, които имат толкова древна история.</i>
--	--

За да изразят съмнението на говорещия двама от участниците са използвали глагола *предполагам*. Един от участниците (12) е схванал погрешно *nog* като наречие в значението *достатъчно* (Вж. 5. Ju, väl, *nog* като други части на речта) и е предложил превода *няма достатъчно много ресторанти*. Това вероятно се дължи на непълни знания относно правилата за словоред, които не позволяват наречието *nog* да застане преди отрицателната частица *inte*. Други проблеми откриваме при участник (6), който се е затруднил в разбирането на изказването като цяло. Най-големи затруднения обаче участниците са изпитали в следващия пример:

<i>Jag skulle nog aldrig ha gått dit.</i>	<i>Не трябваше да отивам.</i>
--	-------------------------------

Тук модалният глагол, употребен в минало време заедно с перфектен инфинитив *ha gått*, в повечето случаи е преведен погрешно. *Ska* има две основни значения и може да се използва, за да изрази задължение (*трябва*) или бъдеще време на глагола (*ще*). В 5 от случаите глаголът е в условно наклонение – *не бих отишъл*, и в други 5 в бъдеще време в миналото - *нямаше да отида*. Впечатление прави, че 13 от 15 превеждат *nog* с помощта на наречие (*сигурно, вероятно, може би*), докато в текста на Д. Лазарова не присъства съответствие на частицата. Това вероятно се дължи на факта, че *nog* тук изпълнява функцията на коментар към изказването, който не се отнася до пропозиционално съдържание на съобщението, а до импликациите на говорещия.

В изреченията от романа „Кати в Париж“ се очертават ясни предпочитания на участниците и на Т. Константинова към модални наречия, изразяващи ниска степен на сигурност или съмнение *вероятно, може би, май, явно, едва ли*.

<i>Lite besviken blev nog Peter men han visade det inte.</i>	<i>Петер бе навярно малко разочарован, но не се издаде.</i>
<i>Jag kan nog inte komma härifrån före fyra.</i>	<i>Май няма да мога да си тръгна оттук преди четири.</i>
<i>Å, det gör så ont i hjärtat ... borde nog gå till doktorn ...</i>	<i>О, толкова ме боли сърцето... може би трябва да ида на лекар...</i>

Друго решение за превод е глаголът *предполагам* като средство за намаляване на категоричността на казаното.

Може да се обобщи, че частицата *nog* се реализира по различни начини в българските текстове, но лексикалните средства, които я изразяват, най-често изразяват вероятност, съмнение, предположение. Има обаче случаи, в които частицата се отнася до вътрешното усещане на говорещия, което не е отразено в превода на български език.

11. Заключение

В това изследване бяха разгледани употребите на *ju*, *väl* и *nog* като прагматични частици и техните възможни български съответствия с помощта на количествен и качествен анализ на решения, взети от преводачите на два шведски романа. Тук ще бъдат обобщени наблюденията върху професионалните преводи и текстовете на участниците в изследването.

Въз основа на резултатите от анализа се забелязаха няколко тенденции, които е важно да се споменат. Поради разнообразната природа на частиците преводачите неведнъж са изпитали затруднения и не са ги включили в текстовете си. В случаите, когато присъстват в българския превод, те са използвали различни лексикални средства и конструкции. Невинаги обаче изразните средства на български подчертават семантичните аспекти или подфункции на частиците.

Както видяхме, по-голямата част от изреченията с *ju* не са преведени (вж. табл. 1, 2, 3). *Ju* е лексемата, при която откриваме най-малко съответствия в българските текстове в сравнение с другите изследвани частици – в 76% от случаите в „Кати в Америка“ и 65% в „Кати в Париж“. Лексикалното средство, което Десислава Лазарова използва най-често, е *нали*, за да изрази илокутивната функция на *ju*. В превода от Теодора Константинова преобладава частицата *та*, която служи за свързване на изказвания в речевия акт. В 63% от изреченията на изучаващите шведски не откриваме съответствие на български, а най-често използваното средство в превод на *ju* е сложният съюз *все пак* (10 срещания). Интересно е да се отбележи, че след това се нареждат предпочитаните от преводачите *та* и *нали*.

Видяхме, че в голяма част от случаите, в които частицата не е преведена, вече е изразена някаква модалност, например *ju bara* (*само, просто*), *ju faktiskt*, *ju praktiskt taget* (*всъщност*) и под. Друга причина частицата да не присъства в българските текстове е, че се схваща като паразитна дума, когато функцията ѝ не е ясно изразена.

Значително повече български съответствия откриваме в резултатите от анализа на частицата *väl* (вж. табл. 4, 5, 6) – само в 29% от срещанията липсва превод от Д. Лазарова. Почти същата пропорционалност между преведени и непреведени частици откриваме в изреченията на участниците в изследването (26%). За разлика от професионалните преводачи при тях ясно се очертава предпочитанието към частицата *нали* (34%). Това вероятно се дължи на основното описание на употребата на *väl* в учебните системи, а именно да изразява въпроси. За сравнение може да се посочи, че в превода от Т. Константинова 17 пъти срещаме наречието *навярно*. Трудно е обаче да се определи някакво предпочитание на преводача на „Кати в Америка“ поради ниската фреквентност на частицата в изходния текст.

При семантичното описание на *väl* трябва да се вземе предвид гледната точка на говорещия (доколко е сигурен в истиността на изказването), както и дали той иска да постигне конкретни комуникативни цели. Тогава частицата се реализира по разнообразни начини в българските текстове. Очакването на говорещия да получи съгласие/потвърждение от другите участници в речевия акт най-често бе маркирано с въпросителни изречения на български. По-голямата част от преводите изобразиха модалните функции на *väl* да изразят висока или ниска степен на сигурност с помощта на наречия, а в единични случаи бе отбелязано отрицателно отношение на говорещия като укор или раздражение.

При *nog* се наблюдават еднакви тенденции в двата превода – при 40% от случаите частицата не е преведена на български. В текста на Д. Лазарова преобладава наречието *сигурно*, докато като предпочитано изразно средство в превода от Т. Константинова се откроява *навярно*. *Nog* е частицата, при която срещнахме най-висок брой съответствия в преводите на участниците. Само в 12% от изреченията на учениците не открихме превод на български, докато 28% са използвали *вероятно*, за да изразят предположение.

Видяхме, че *nog* се употребява в случаи, когато говорещият не е напълно сигурен в съобщаваното, но не се изисква отговор от слушателя. Тази разлика с частицата *väl*

не се открие ясно в българските преводи, където се срещат еднакви лексикални средства в превод и на двете частици. Може да се допълни, че не се откриха съответствия на *nog* в българските текстове, когато частицата се използва в изказвания, засягащи личното усещане, нужда и върешно състояние на говорещия. В това значение *nog* служи за смекчаване на изказване, което иначе може да се възприеме като обида от слушателя. Тази функция не бе отбелязана в българските преводи.

Въпреки затрудненията, които са изпитали участниците в изследването, се забелязват сходства с решенията на професионалните преводачи. Също така може да се отбележи закономерността между общия брой български съответствия в професионалния превод и елементите, използвани от учениците, които изпълняват ролята на някои от прагматичните частици.

Разгледаните примери дадоха панорамна картина за това как значението и функциите на *ju*, *väl* и *nog* се тълкуват от преводачите в конкретната речева ситуация и в голяма степен отговориха на описанието на прагматичните частици като гъвкави и променливи в контекста. Може да се обобщи, че лексеми и изрази, които не допринасят за пропозиционалното съдържание на изказването, са трудни за превод, тъй като невинаги може да се открият точни лексикални средства в целевия език, които да изпълнят тяхната роля в речевия акт. В това изследване видяхме, че при някои от прагматичните функции на разгледаните частици няма точни български еквиваленти на семантично и синтактично ниво. С това може да се обяснят случаите, в които функциите на *ju*, *väl* и *nog* не бяха ясно изразени в българските преводи.

За бъдещи изследвания на тези прагматични частици от гледна точка на българския език е нужно да се анализират примери от корпус, който да се основава на по-голям брой срещания на частиците от различни източници, които да представят разнообразни речеви ситуации.

Използвана литература

1. Aijmer, K. 2016. The Swedish modal particle *nog*. A contrastive analysis. *Nordic Journal of English Studies* 15: 149-170.
2. Aijmer, K. 1977. Partiklarna *ju* och *väl*. *Nysvenska studier* 57: 205-216.
3. Aijmer, K. 1996. Swedish modal particles in a contrastive perspective. *Language Sciences* 18: 393-427.
4. Aijmer, K. 2002. Modal adverbs of certainty and uncertainty in an English-Swedish perspective. *Information structure in a cross-linguistic perspective*: 97-112.
5. Aijmer, K. 2015. The Swedish modal particle *väl* in a contrastive perspective. *Nordic Journal of English Studies* 14: 174-200.
6. Borgstam, S. 1977. *Nog är tillräckligt*. *Nysvenska studier* 57: 217-226.
7. Eriksson, M. 1988. *Ju, väl, då, va, alltså*. En undersökning av talaktsadverbial i stockholmskt talspråk. *Meddelanden från Institutionen för nordiska språk vid Stockholms universitet*.
8. Jucker, A. 1993. The discourse marker *well*: A relevance-theoretical account. *Journal of Pragmatics*.
9. Kamio, A. 1997. *Territory of information*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamin publishing company.
10. Kotsinas, Ulla-Britt 1994. *Ungdomsspråk*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
11. Lindgren, A. 1950. *Kati i Amerika*. Stockholm: Albert Bonniers förlag.
12. Lindgren, A. 1953. *Kati i Paris*. Stockholm: Albert Bonniers förlag.
13. Teleman, U., S. Hellberg, E. Andersson. 1999. *Svenska Akademiens grammatik, IV*. Stockholm: Norstedt.
14. Линдгрен, А. 2011. *Кати в Америка*, Превод от Д. Лазарова. София: Пан.
15. Линдгрен, А. 2011. *Кати в Париж*. Превод от Т. Константинова. София: Пан.
16. Речник на българския език. 1977-2014. Т. I-XV. София: Българска академия на науките.
17. Тишева, Й., Х. Ро Хауге. 2002. Заемане на прагматични частици. *Проблеми на социолингвистиката. Билингвизъм и диглосия - съвременни проблеми*, VII. София: Международно социолингвистическо дружество: 10-18.

Електронни източници:

1. Aijmer, K, Altenberg B. 2002. Zero translations and cross-linguistic equivalence: Evidence from the English-Swedish Parallel Corpus. *From the COLT's mouth ... and others'*.
<<https://lup.lub.lu.se/search/publication/529486>> (15.02.2019)
2. Зидарова, В. 2003. Частиците като част на речти. *Славистични четения*.
<<http://georgesg.info/belb/personal/zidarova/chastici.htm>> (15.02.2019)
3. Тишева, Й. 2013. Прагматични аспекти на устната реч.
<<https://naum.slav.uni-sofia.bg/liliseriess/diss/2013/3>> (15.02.2019)
4. Lindström J., Norrby C. 2016. Nog är det tillräckligt! *Språktidningen*.
<<http://spraktidningen.se/artiklar/2016/11/nog-ar-det-tillrackligt>> (15.02.2019)
5. Blomqvist J. 2018. Partiklar. *Språktidningen*.
<<http://spraktidningen.se/artiklar/2018/05/partiklar>> (15.02.2019)

Източници за интернет приложението:

1. <https://github.com/jensopetersen/Deutsche-Gesetze>
2. <https://tei-c.org/>
3. <https://voyant-tools.org/?corpus=def1abb3e90d2c13a2ebb63e4771e601>
4. <https://fonts.googleapis.com/css?family=Arimo>
5. <https://getbootstrap.com/>

Приложение 1

*Alla människor har **ju** varit i Amerika.*

***Нали** всички хора са били в Америка.*

1. Всички хора са били в Америка.
2. **Е**, всички са ходили в Америка.
3. Всички са били в Америка.
4. **Нали** всички са били в Америка.
5. Всички са били в Америка.
6. **Разбира се**, че всички хора са били в Америка.
7. **Нали** всички са ходили в Америка.
8. Всички хора са били в Америка.
9. Всички хора са ходили в Америка.
10. **Е, все пак** всеки е бил в Америка.
11. Всички вече са били в Америка.
12. Всички хора са били в Америка
13. Всички хора са били в Америка.
14. Всеки е ходил в Америка.

*Jag har **ju** aldrig serverat vid någon middag förr.*

Никога през живота си не съм сервирала на такава вечеря.

1. **Все пак** никога не съм сервирал на някой друг преди
2. **Нали** никога преди не съм сервирал на вечеря...
3. **Все пак** досега не съм сервирал на вечерно събитие.
4. Аз никога не съм сервирал вечеря досега!
5. **Ами че** аз никога преди не съм сервирала вечеря.
6. Аз досега никога не съм сервирал при даване на вечеря.
7. **Все пак** никога преди не съм сервирал на вечеря.
8. **Все пак** никога не съм сервирал на вечеря.
9. Никога не съм сервирал на вечеря.
10. Досега никога не съм сервирала вечеря.
11. **Все пак** никога не съм сервирала на вечеря досега.
12. **Знаеш**, че никога не съм сервирала на вечеря преди.
13. Аз никога не съм сервирал вечеря на някого преди.
14. Никога преди не съм поднасял вечеря.

- Jo, sa jag - Jo, det har jag **ju**.

Да — отвърнах, — имам си.

1. Да, казах аз. Имам.
2. Е, как, бе! - казах аз. **Много ясно**, че имам.
3. А, напротив, имам.
4. Да, казах аз, да, така е, имам.
5. Да, казах аз. - Имам си, **я**.
6. О, да, казах аз. Имам.
7. Да, отвърнах аз - Да, **разбира се**, че имам.
8. Да, казах аз. - Имам, **разбира се**.
9. Да, казах аз. Да, имам.
10. Да - казах - Да, имам.
11. Да - казах, - да, имам.
12. Да, казах аз - Да, имам.
13. Да, казах аз - да, направих го.
14. Да, казах аз. Имам.

"Ja, men du känner honom **ju** inte", sa jag.

Но ти **изобщо** не го познаваш — вметнах аз.

1. Да, ама ти не го познаваш.
2. Да, но не го познаваш.
3. Да, ама не го познаваш, казах аз.
4. Да, но ти не го познаваш, казах аз.
5. Ама ти не го **и** познаваш, казах аз.
6. Да, но ти **дори** не го познаваш, казах аз
7. Да, но ти **все пак** не го познаваш, казах аз.
8. Да, ама **все пак** не го познаваш - отвърнах аз.
9. Да, но ти не го познаваш, казах аз.
10. Да, но ти не го познаваш, каза той.
11. Да, но **все пак** не го познаваш - казах аз.
12. Да, но ти не го познаваш, казах аз
13. Да, но ти не го познаваш, казах аз
14. Да, но не го познаваш, казах аз.
15. Да, но ти не го познаваш **ни най-малко**.

*Hjälp, jag är **ju** bara nitton år, jag vill inte dö!*

*Господи, **та** аз съм само на деветнадесет години, не искам да умра!*

1. Помощ, аз съм едва на 19 години, не искам да умра!
2. Помощ, аз съм само на деветнайсет, не искам да умра!
3. Помощ, **та** аз съм една на 19, не искам да умра!
4. Помощ, аз съм само на 19 години, не искам да умирам!
5. **Че** аз съм само на деветнайсет, помощ, не искам да умра!
6. Помогнете ми, аз съм само на 19 и не искам още да умирам.
7. Помощ, само на 19 съм, не искам да умирам.
8. Помощ, **все пак** съм само на 19, не искам да умра!
9. Помощ, **та** аз съм само на 19 години, не искам да умра!
10. Помощ, аз съм само на деветнайсет, не искам да умра!
11. Помощ, аз съм САМО на 19, не искам да умра!
12. Помощ, аз съм само на 19 години, не искам да умра!
13. Помощ, само на 19 съм, не искам да умра!
14. Помощ, **та** аз съм едва на 19 години, не искам да умирам.

*"Här är **ju** så fint", sa han.*

***Та** тук си е толкова хубаво — казваше той.*

1. Много си е хубаво тук, каза той
2. Виж колко е хубаво тук!, каза той.
3. **Та** тук ни е толкова хубаво, каза той
4. Тук е много красиво! каза той
5. Тук е много хубаво, каза той.
6. **Ах**, колко е хубаво тук, каза той
7. Тук е толкова хубаво, каза той.
8. **Ама** тук е толкова хубаво - каза той.
9. Тук е **наистина** толкова хубаво, каза той.
10. Колко е хубаво тук, каза той.
11. **Ама** тук е много хубаво, каза той.
12. Толкова е хубаво тук, каза той
13. Тук е толкова хубаво, каза той.
14. **Та** тук е толкова красиво!

- *Du har väl en boy-friend hemma i Sverige? sa han.*

Ти сигурно си имаш boy friend в Швеция — попита той след малко.

1. **Нали** си имаш гадже у вас в Швеция.
2. Ти **май** си имаше приятел в Швеция, **нали**?
3. **Сигурно** си имаш приятел обратно в Швеция?
4. Ти **нали** имаш приятел вкъщи, в Швеция?
5. Ти **нали** си имаш гадже у вас в Швеция?
6. Ти **сигурно** си имаш приятел в Швеция?
7. **Нали** имаш гадже в Швеция?
8. **Нали** си имаш приятел вкъщи в Швеция?
9. **Предполагам**, си имаш гадже в Швеция?
10. **Нали** си имаш приятел у дома в Швеция?
11. **Ама нали** си имаш приятел в Швеция?
12. **Навярно** имаш приятел в Швеция?
13. Ти **със сигурност** имаш приятел у дома в Швеция?
14. Имаш приятел в Швеция, **нали**?

Jamen så är det väl i Sverige också?

Но нали и в Швеция е така!

1. Да, но това е така и в Швеция, **нали**?
2. **Е**, в Швеция **нали** е пак така?
3. **Е**, ама не е ли същото и в Швеция?
4. Да, но **все пак** е така и в Швеция?
5. Ама така е и в Швеция, **нали**?
6. **Най-вероятно** и в Швеция е така?
7. Да, но така е и в Швеция, **нали**?
8. Да, но не е ли така и в Швеция?
9. Аха, така ли е и в Швеция?
10. **Нима** не е така и в Швеция?
11. Добре, но така е също и в Швеция?
12. Да, така е също и в Швеция?
13. Да, но така ли е и в Швеция?
14. Така е **сигурно** и в Швеция?

*Du kunde **väl** ha väckt mig, sa han.*

*Можеше да ме събудиш — **упрекна** ме той.*

1. **Е**, можеше да ме събудиш.
2. Можеше **и** да ме събудиш, каза той.
3. Можеше **все пак** да ме събудиш, каза той.
4. Можеше **все пак** да ме събудиш, каза той.
5. Можеше да ме събудиш, каза той.
6. **Трябваше** да ме събудиш, каза той.
7. Можеше да ме събудиш **поне**, каза той.
8. **Все пак** можеше да ме събудиш - каза той.
9. Можеше да ме събудиш, каза той.
10. **Все пак** можеше да ме събудиш, каза той.
11. Можеше **и** да ме събудиш - каза той.
12. Можеше да ме събудиш, каза той.
13. Можеше да ме събудиш, каза той.
14. Можеше **все пак** да ме събудиш, каза той.

*Du har **väl** smörgåsarna — adjö!*

*Взе ли сандвичите? **Бъди здрава!***

1. Вече си получи сандвичите - чао!
2. **Нали** си взе сандвичите - чупката!
3. **Нали** взе сандвичите? - хайде, чао!
4. **Ами** имаш сандвичите, - чао!
5. **Нали** имаш сандвичи - чао!
6. **Нали** си си взел сандвичите, чао!
7. В теб са сандвичите, **нали** - Адио!
8. **Нали** си взе сандвичите - прав ти път!
9. Имаш си сандвичите - довиждане!
10. **Нали** си имаш сандвичи — сбогом!
11. **Нали** сандвичите са у теб? Чао!
12. Имаш вече сандвичите - чао!
13. Имаш сандвичите - чао!
14. Имаш си сандвичите - чао!

Du blir väl inte arg, ifall Eva och jag springer i affärer ibland.

Нали няма да се сърдиш, ако понякога с Ева скитаме по магазините?

1. Ти **не би се ядосал**, ако аз и Ева се впускаме в афери понякога?
2. Ти **нали** няма да се ядосаш, ако с Ева ходим по магазините понякога?
3. **Нали** не се ядосваш, че с Ева понякога тичаме по магазините.
4. **Нали** няма да се сърдиш, ако Ева и аз се развяваме понякога по магазините?
5. **Нали** нямаш нищо против ние с Ева да пообиколим малко магазините?
6. **Нали** няма да се ядосаш, в случай че с Ева ходим по магазините понякога.
7. **Нали** няма да се ядосаш, ако с Ева обикаляме магазините от време на време.
8. **Нали** няма да се ядосаш, ако аз и Ева ходим на шопинг понякога.
9. **Нали** няма да се ядосваш, ако понякога Ева и аз се впускаме в афери.
10. **Нали** няма да се сърдиш, ако с Ева ходим по магазините от време на време?
11. **Нали** няма да се разсърдиш, ако Ева и аз се отбиваме понякога в магазина.
12. Не се ядосвай, ако понякога Ева и аз тичаме по магазините.
13. Няма да се сърдиш, ако някой път с Ева правим бизнес.
14. **Нали** няма да се ядосаш...

”Vi träffas väl någon gång hemma i Stockholm också, hoppas jag”, sa han.

Може би ще се срещнем някой път и у дома в Стокхолм, надявам се.

1. Надявам се, че **при всички случаи** ще се видим някой път у дома в Стокхолм.
2. Надявам се също и у дома, в Стокхолм, да се срещнем някой път.
3. **Все пак** ще се видим и някой път като се приберем в Стокхолм, надявам се?
4. **Може би** ще се срещнем някой път в Стокхолм, надявам се.
5. Много се надявам, че някой ден ще се срещнем и в Стокхолм, каза той.
6. **Нали** ще се видим някой път и после, като се приберем в Стокхолм, каза той.
7. **Нали** ще се срещнем някой път, също и в Стокхолм, надявам се - попита той.
8. **Сигурно** ще се срещнем някой път и у дома, в Швеция, надявам се - каза той.
9. Ще се срещнем и някой път у дома в Стокхолм, надявам се, каза той.
10. **Сигурно** ще се срещнем някога и у дома в Стокхолм, надявам се”, каза той.
11. Надявам се, че и вкъщи в Стокхолм ще се виждаме - каза той.
12. Надявам се да се видим някой път и у нас в Стокхолм, каза той.
13. Ще се срещнем някой път също и у дома в Стокхолм, надявам се.
14. Някой път ще се видим у дома в Стокхолм също, надявам се, каза той

"Å, deras äktenskap blir väl som alla andras", sa Eva.

Ах, този брак сигурно ще е като всички други — подметна Ева.

1. О, техния брак ще стане като всички останали, каза Ева
2. Е, и с техния брак става като с всички, каза Ева
3. Ах, техния брак **сигурно** ще стане както на всички останали.
4. А, техният брак ще бъде както и при другите, каза Ева.
5. **Сигурно** и техният брак ще се окаже като всички други бракове, каза Ева
6. О, техният брак ще е като на всички останали - каза Ева.
7. А, и техният брак **сигурно** ще заприлича на другите - каза Ева.
8. О, техният брак, **предполагам**, ще е като този на всички останали, каза Ева.
9. О, и техният брак ще стане като другите, каза Ева.
10. О, техният брак ще е като всички други - каза Ева.
11. О, бракът им ще бъде като на всички други, каза Ева
12. О, техният брак стана също като на всички други, каза Ева
13. О, техния брак ще е като на всички други, каза Ева.
14. Техният брак ще бъде като всички останали.

"Små söta barnbarn, det vill du väl ha", sa Lennart vädjande.

Какво, не искаш ли да имаш малки сладки внучета? — попита Ленарт.

1. Малки сладки внучета, това **със сигурност** искаш да имаш.
2. **Нали** искаш малки сладки внучета, каза Ленарт
3. **Със сигурност** и ти искаш малки, сладки внучета?
4. А ти не искаш ли сладки, малки внучета?
5. Малки, сладки внуци, това искаш, **нали**?
6. Малки, сладки внучета... **Нали** това искаш? каза Ленарт.
7. **Нали** и на теб ти се иска да имаме малки сладки внучета, каза Ленарт.
8. Малки сладки внуци, това би искала, **нали**?, каза Ленарт.
9. Малки сладки внуци, *няма как да не* искаш такива - каза Ленарт.
10. Малки сладки внучета - това ти се иска, **нали** - каза Ленарт умолително.
11. **Навярно** искаш да имаш малки сладки внучета, каза Ленарт с надежда.
12. Малки сладки внуци, това искаш да имаш", каза Ленарт.
13. **Със сигурност** искаш да имаш малки сладки внучета.

Det är nog inte många restauranger i staterna, som har så gamla anor.

Едва ли има много ресторанти в Щатите, които имат толкова древна история.

1. **Предполагам**, че няма толкова много ресторанти в Щатите с такива стари традиции.
2. **Може би** няма много ресторанти в щатите с толкова стари традиции.
3. **Вероятно** няма много ресторанти в щатите, които има толкова стари традиции.
4. Няма чак толкова много ресторанти в щатите с такива традиции.
5. **Едва ли** има много ресторанти с толкова стара история.

6. **Предполагам**, че в градовете със старо потекло няма много ресторанти.
7. **Сигурно** няма много ресторанти в щатите с толкова стари традиции.
8. **Вероятно** в Щатите няма много ресторанти, които да имат такива стари традиции.
9. **Все пак** няма много ресторанти в Щатите с толкова дълга история.
10. В Щатите **май** няма много ресторанти с дълголетни традиции.
11. **Вероятно** няма толкова много ресторанти с толкова древен произход.
12. Няма **достатъчно** много ресторанти в страните, които имат толкова стар произход.
13. **Най-вероятно** няма достатъчно ресторанти в Щатите със стари традиции.
14. Няма много ресторанти в държави, които имат такива корени.

*Jag skulle **nog** aldrig ha gått dit.*

Не трябваше да отивам.

1. **Вероятно** никога нямаше да отида там
2. **Може би** не трябваше да ходя там изобщо.
3. Аз **вероятно** никога не бих отишъл там.
4. Не трябваше **май** да ходя там.
5. Аз никога не бих отишла там.
6. Не трябваше да ходя там...
7. **Сигурно** никога не бих отишъл там.
8. **Вероятно** никога не бих отишъл там.
9. **Вероятно** никога нямаше да отида там.
10. **Навярно** никога нямаше да отида там.
11. **Вероятно** никога не бих отишъл там.
12. **Вероятно** никога нямаше да отида там.
13. **Може би** никога нямаше да отида там.
14. **Най-вероятно** никога нямаше да отида там.
15. **Въобще** не трябваше да ходя там.

*Lite besviken blev **nog** Peter men han visade det inte.*

*Петер бе **навярно** малко разочарован, но не се издаде.*

1. Петер **вероятно** се разочарова малко, но не го показа
2. **Като че ли** Петер малко се разочарова, но не каза нищо.
3. Петер **вероятно** малко се разочарова, но не го показа.
4. Петър **вероятно** беше малко разочарован, но не го показа.
5. Петер **май** нещо се разочарова, но не го показа.
6. Петер се поразочарова, но не го показа.
7. **Предполагам**, че Петер беше малко разочарован, но не го показа.
8. Петер **вероятно** се разочарова малко, но не го показа.
9. Петер **май** малко се разочарова, но не го показа.
10. **Навярно** Петер се разочарова малко, но не го показа.
11. Петер остана малко разочарован, но не го показа.

12. Петер **може би** стана малко разочарован, но не го показа.
13. Петер беше малко разочарован, но не го показа.
14. **Навярно** Петър беше леко разочарован, но не го показа.

*Jag kan **nog** inte komma härifrån före fyra.*

***Май** няма да мога да си тръгна оттук преди четири.*

1. **Предполагам**, че не бих могъл да тръгна оттук преди четири.
2. **Може би** няма да мога да се измъкна преди 4.
3. **Сигурно** няма да мога да тръгна преди четири часа
4. **Най-вероятно** няма да успея да тръгна преди четири.
5. **Май** не мога да си тръгна оттук преди четири.
6. **Съмнявам се**, че ще успея да си тръгна преди 4.
7. **Сигурно** няма да мога да изляза преди четири часа.
8. **Вероятно** няма да мога да си тръгна оттук преди 4.
9. **Вероятно** няма да мога да дойда оттам преди 4.
10. **Явно** няма да мога да си тръгна оттук преди четири.
11. **Едва ли** ще мога да се измъкна преди четири.
12. **Едва ли** ще мога да изляза оттук преди 4.
13. Не мога да си тръгна от тук преди 4.
14. Не мога да си тръгна от тук преди четири.

*Å, det gör så ont i hjärtat... borde **nog** gå till doktorn...*

*О, толкова ме боли сърцето... **може би** трябва да ида на лекар...*

1. О, заболя ме сърцето. **Май** трябва да ида на доктор.
2. Ох, боли ме сърцето... **може би** трябва да ида на лекар...
3. Боли ме сърцето... **сигурно** ще е добре да отида на лекар
4. Ах, много ме боли сърцето, **вероятно** трябва да отида на лекар.
5. Ох, така ме боли сърцето... **май** съм за доктор.
6. Много ме боли сърцето... ще трябва да отида на лекар...
7. О, така ме боли сърцето... **сигурно** трябва да отида на лекар.
8. О, как ме боли сърцето... **май** трябва да отида на доктор...
9. О, толкова много ме боли сърцето... трябва **може би** да отида на лекар.
10. Ох, така ме боли сърцето...**явно** трябва да отида на лекар.
11. Ох, как ме боли сърцето... **май** трябва да ида на лекар...
12. О, така ме боли сърцето... **вероятно** трябва да ида на лекар...
13. О, толкова боли сърцето... трябва да се отиде на лекар...
14. О, боли ме сърцето... **може би** трябва да отида на лекар...

Приложение 2

КАТИ I АМЕРИКА/КАТИ В АМЕРИКА

JU

1. ”Kära du”, sa jag, ”det där vet väl alla människor. Alla människor har **ju** varit i Amerika.
1. – Скъпи Ян — дразнех го аз, — но това е много добре известно на всички. **Нали** всички хора са били в Америка.
2. Alla människor for **ju** dit.
2. В наше време всички заминават натам.
3. Så att **ju** längre föredrag Jan höll och **ju** mer led jag var på att höra dem, **ju** mer förtärdes jag av åtrå att själv få se Amerika på nära håll.
3. Та, значи, *колкото* по-дълги лекции ми изнасяше Ян и *колкото* повече ми дотягаше да го слушам, *толкова* повече ме обземаше неустоймото желание да видя Америка от близо.
4. Det var **ju** bara att häva sitt ansenliga bankkonto och sticka i väg.
4. *Достатъчно е само* да ликвидираш внушителната си банкова сметка и да се качиш на самолета.
5. Men när allting kommer omkring, så är jag **ju** nu äntligen myndig, fast det ännu inte har gått upp för Moster.
5. Но в края на краищата аз вече бях пълнолетна, макар леля още да не беше проумяла това.
6. Jag är släktkär, det är jag visst det, men man kan **ju** ändå inte komma ifrån, att en moster i knäppkängor utgör en allvarlig drawback, när man står vid vägkanten och med spelande ögon och lyftad tumme försöker förmå vrålåkena att hejda sig lite.
6. Аз, разбира се, знам какво е семейна солидарност, *но кой би се наел да твърди*, че една леля със старомодни боти с връзки не е сериозна пречка, когато си застанал край пътя и със светнали очи и вдигнат палец се опитваш да убедиш профучаващите коли да намалят скорост.
7. Allra helst som man för att få visum till Amerika **ju** måste bekräfta, att man inte umgås med några planer på att mörda amerikanske presidenten.
7. Най-вече защото всеки, който иска виза за Америка *би трябвало* да обещае, че не крои планове да убие американския президент.
8. На, tänkte jag, amerikanska ambassaden *behöver* **ju** inte mer än kasta en blick på de här fotona för att inse, att Moster och jag kommer att med språng sätta av direkt till Vita Huset och kväva presidenten med våra bara händer.

8. Ха, мислех си, *достатъчно* е американският посланик да хвърли един поглед на нашите снимки и да разбере, че леля и аз веднага ще се спуснем към Белия дом и ще удушим президента с голи ръце.
9. Men nu hade hon **ju** från början resignerat och insett det hopplösa i att få mig levande hem till fädernas jord igen. Och då kunde det **ju** göra detsamma, om vi trillade i Atlanten eller om döden kom som en befriare, medan vi irrade runt i det farofyllda Amerika.
9. Но този път тя се примири от *самото начало* с тъжния факт, че вероятността да се върна жива в родината е минимална. А в такъв случай беше все едно дали ще паднем в Атлантическия океан, или смъртта ще дойде като избавител, докато се лутаме из пълната с опасности Америка.
10. Han hade **ju** rätt vetja!
10. Той разбира се имаше право!
11. Herrar är **ju** för det mesta rätt nöjda med att höra sin egen röst.
11. Господата обикновено са най-доволни, когато могат да чуват собствения си глас.
12. Man hade **ju** trott, att de skulle se ut som Esther Williams hela bunten, och man konstaterade med en viss tillfredsställelse, att det gjorde de inte.
12. Бях си мислила, че те всички изглеждат като Естер Уилямс, но с известно задоволство установих, че не беше така.
13. Att vara amerikansk grälleflicka är nog ännu mer prövande än att tillhöra den svenska arten, därför att i Amerika betyder **ju** utseendet så mycket, och jämförelsen med den stora horden otroligt sköna medsystrar *måste ju* skapa ett speciellt ettrigt miko, tycker man.
13. Да бъдеш момиче „второ качество“ в САЩ сигурно е още по-лошо отколкото в Швеция, понеже в Америка външността има много по-голямо значение. Сравнението с голямата орда невероятно красиви посестрими **сигурно** създава страхотни комплекси за малоценност, така си мислех
14. Jag insåg, att det inte skulle bli så lätt — med den näsan *måste jag ju* vara en verklig probersten för en skönhetsexpert — men det fick inte hjälpas.
14. Носът ми **със сигурност** щеше да е истинско предизвикателство за експертките по красотата.
15. Och, för all del, jag begrep **ju** själv att för att ta sig igenom det kompakta skalet i mitt ansikte, behövde min inre skönhet allra minst en konservbrytare...
15. Е, добре, **макар че** съзнавах, че ако моята вътрешна хубост иска да проникне през външната хубост на лицето ми, ще има нужда от отварачка за консерви...
16. Det kunde **ju** tyckas, att det hade blivit betydligt billigare att laga köttbullarna hemma på Kaptensgatan, men jag ville inte grumla Mosters lycka genom att påpeka det.

16. Човек *би могъл да каже*, че щеше да ни излезе много по-евтино да сготвим кнедли у дома на улица „Капитен“, но аз не исках да помрачавам щастието на леля с подобни забележки.
17. Det vill säga så värst mycket hydda var det **ju** inte. Det var en praktvilla med en enorm trädgård omkring.
17. **Е**, не беше съвсем къщичка. По-скоро великолепна вила с огромна градина.
18. Det *skulle ju* vara bra mycket värre, om jag gjorde det”, la hon till med ett soligt leende.
18. Колко по-лошо *би било* вместо да кресця, да убивам, нали така — допълни тя със слънчева усмивка.
19. Och så var det köket, som **ju** kunde göra en tokig av avundsjuka.
19. А сетне кухнята, тя можеше да те подлуди от завист.
20. Värst mycket i den vägen kunde det **ju** inte bli, eftersom menyn var bestämd på förhand — ostronsoppa och rostbiff och glace.
20. Нямахше много място за фантазии, защото менюто беше уточнено: супа от стриди, ростбиф, сладолед.
21. ”О, Moster, hur tror du det ska gå”, klagade jag. Jag har **ju** aldrig serverat vid någon middag förr.
21. О, лельо, как мислиш, ще се справим ли? — притесних се аз. — Никога през живота си не съм сервирала на такава вечеря.
22. När alla gästerna på fastande mage tar en tre, fyra drinkar, måste **ju** stämningen ta ett skutt direkt upp mot taket.
22. Когато всички гости изпият три-четири коктейла на гладен стомах, настроението веднага скача до тавана.
23. Man hade **ju** blivit en total *social failure*, om man hade gett sig till att äta på det sätt, man själv sen barnsben fått lära sig anse som väluppfostrat.
23. **Сигурно** щеше да е тотален светски провал, ако ти хрумне да се храниш по начина, на който са те научили от младенческа възраст.
24. Denna övertygelse hade jag **ju** kommit till redan på ett tidigt stadium av min amerikavistelse, och jag blev alldeles tvärsäker på det, sedan jag hade gjort bekantskap med den fruktansvärda amerikanska företeelse, som kallas för *dating*.
24. Стигнах до това убеждение още в началото на моя престой в Америка и то се потвърди, след като опознах страшния американски обичай — срещите.
25. Man insåg **ju** hela tiden det vansinniga i att finniga ynglingar skulle ha en sådan makt, men det hindrade ingenting.
25. *И* през цялото време е съвсем ясно, че е безумие да се дава толкова власт в ръцете на пъпчиви момчета, но нищо не може да се направи.

26. Att stå som panelhöna och förgäves vänta på att bli uppbjuden är **ju** rena barnleken mot detta — att veta att man hänger som en kvarnsten om halsen på en karl, som inte på villkor kan bli av med en.
26. Сравнено с него, напразното очакване да те покани някой е *само детска игра* — защото сега знаеш, че висиш на шията на мъжа като воденичен камък, от който той при никакви обстоятелства не може да се отърве.
27. Snabbtänkt som man är, räknade man **ju** genast ut, att detta måste vara unga miss Marion Bates, som enligt vad hennes mor hade upplyst mig om vistades i en internatskola men kom hem varje lördag för att fira weekend hos sina föräldrar.
27. Тъй като имам комбинативен ум, реших, че това е младата мис Марион Бейтс, която, както ми разказа мисис Бейтс, била в интернат, но всяка събота се връщала у дома, за да прекара уикенда при родителите си.
28. Det var **ju** Bob, som skulle vara min kavaljer, och jag iakttog honom spänt för att se, om jag var ett lika hårt slag för honom, som den där stackars Phyllis skulle ha blivit.
28. Боб трябваше да бъде моят кавалер и аз внимателно го наблюдавах, за да разбера дали съм също такъв тежък удар на съдбата, какъвто щеше да бъде бедната Филипс.
29. Man skulle **ju** *förstås* kunna pröva Falstaff Fakirs recept på en omväxlande balkonversation: börja med att tala om detta års väder, medan man valsar ett varv kring salen, sedan övergå till föregående års väder därefter till nästföregående års väder och så vidare i all oändlighet.
29. Разбира се, може да се изпробва и факирската рецепта на Фалстаф за разнообразни разговори по време на бал: започваш да говориш за тазгодишното време, докато направиш една обиколка на залата, после преминаваш към времето миналата година, после към времето по миналата година и така нататък и така нататък до безкрайност.
30. ”Du har väl en *boy-friend* hemma i Sverige?” sa han efter en stund.
”Jo”, sa jag. ”Jo, det har jag **ju**.”
30. Ти сигурно си имаш boy friend в Швеция — попита той след малко.
Да — отвърнах, — *имам си*.
31. Det var **ju** enda sättet att göra några sociala studier – att blanda sig med folket så intensivt som möjligt.
31. **Все пак** това беше единствената възможност да правя социални изследвания, като се включа във всекидневния живот на американския народ.
32. ”För du förstår **ju**”, sa han, ”att jag vill tala med dig om ett och annat utan att någon sitter och hör vartenda ord.”
32. **Нали** разбираш — обясни той, — ще ми се да говорим за това-онова, без отзад да стои някой и да чува всяка дума.
33. ”Vad är det här för skoj? Vi har **ju** kommit in mitt i föreställningen.”

33. Какво означава това? **Та** ние сме влезли напред прожекцията!
34. Nu har **ju** Moster *visserligen* en liten skuggning på överläppen, men *så* kraftigt kunde det inte ha växt till sig, sen jag såg henne sist.
34. Леля действително има малко мъх по горната устна, но той не би могъл да се развие толкова буйно откак се видяхме за последен път преди няколко часа.
35. ”Nä tack”, sa jag. För man måste **ju** se sig för, så att man inte ger sig i lag med både debet och kredit, som Moster brukar säga.
35. Не, благодаря — отвърнах, защото човек *винаги* трябва да внимава да не обърка дебита и кредита, както обича да казва леля.
36. Det står **ju** redan i bibeln om republikaner och syndare, då tror jag det är bättre att vara sån där demokrat.”
36. Още в Библията е писано за републиканците и грешниците. Струва ми се, че е за предпочитане да си демократ.
37. Jo, jo, det vet man väl, att den där, som bedyrar att han skall bära sin älskade på händerna gen om hela livet, genast börjar gnöla, om hon ber honom i stället bära ner slaskhinken, som **ju d ock** är betydligt lättare.
37. Е, добре, знайно е, че този, който се кълне, че цял живот ще носи любимата на ръце, веднага започва да мърмори, ако тя го помоли да изхвърли сметта, което всъщност е доста по-лека работа.
38. Innan de amerikanska ungarna är det minsta torra bakom öronen, ska dom **ju** börja låtsas kärlek till sina *dating-partners*, det hör till god ton och gott sätt. Och sen går det väl av bara farten.
38. Американските младежи имат още жълто около устата, *но* вече са започнали да се правят на влюбени, това е просто част от добрия тон. И продължават в този дух.
39. Jo, för man hade **ju** läst sin Steinbeck, och jag hyste de bästa förhoppningar om att även min buss skulle komma på villovägar. Villovägar är det bästa jag vet.
39. **Нали** съм чела Стайнбек и хранех тайни надежди, че и моят автобус ще се отклони от главния път. Отклоненията са най-хубавото нещо, което знам.
40. Det läste man **ju** i geografin, så det kommer jag ihåg lika förträffligt som jag minns städerna i Chile och hur många invånare det finns i Nicaragua.
40. Учили сме го по география, помня това много добре, също както градовете в Чили и населението на Никарагуа.
41. Nej, stopp nu, det här var **ju** inte Steinbeck!
41. Не, стоп, това не е Стайнбек!
42. Det var **ju** *precis* så, jag skulle ha bott, i just ett sådant vackert vitt hus på slutningen ner mot Potomac, så fina gräsplaner skulle jag också ha haft och en så underbar trädgård mellan skyddande buxbomshäckar.

42. Също така *бих могла да живея* и аз, в една също толкова хубава бяла къща над Потомак, и да имам също тъй хубава морава и също тъй прекрасна градина между засланиящите я чимширени храсти.
43. Men Bob hade **ju** inte ätit *soft-shell crab* från 1700-talet!
43. Но **нали** Боб не беше ял раци с меки черупки от осемнадесети век!
44. Jag kände mig betydligt piggare. Jimmy var **ju** i *själva verket* en välgörare.
44. Чувствах се значително по-бодра. Джими наистина беше моят благодетел.
45. Dels kan hon **ju** aldrig komma ifrån sin gamla gemytliga vana att säga nej till alla mina goda uppslag, dels hade hon just råkat läsa en tidningsartikel om nattlivet i New Orleans.
45. Не можеше да се откаже от добрия си стар навик да казва „не“ на всички мои предложения, а освен това беше прочела статия за нощния живот в Ню Орлиънс.
46. Pullman - det hade man **ju** hört som ett magiskt ord ända sen man gick i andra förberedande ungefär.
46. „Пулман“ — тази дума с магично звучене знаем от забавачката.
47. Detta var **ju** nästan det värsta av alltsammans — att det väckte en sån hänförelse, att en vit ville nedlåta sig att göra ett besök i hennes hem.
47. Но това беше може би по-лошо от всичко друго, че желанието на една бяла да падне дотам, че да посети нейното жилище, предизвикваше такова въодушевление.
48. Det är **ju** *praktiskt taget* en svensk koloni vetja.
48. Това всъщност е шведска колония.
49. Men där fanns **ju** också salta långfärdsresenärer som Moster och jag och Mrs Morton.
49. Но имаше и истински пътници на далечни разстояния като леля, мен и мисис Мортън.
50. Men jag måste **ju** säga, att ”the falls of Minnehaha” hade deklinerat betydligt sedan den tid, då unge Hiawatha på starka indianarmar bar sin väna Minnehaha genom den brusande strömmen.
50. Но трябва да кажа, че водопадите на Минехаха бяха загубили голяма част от блясъка си, откак младият Хиауача е пренесъл Минехаха със силните си индиански ръце през бушуващата река.
51. Och så tågresan tillsammans med alla de andra från socknen, det är **ju** pinlivat att resa till Amerika!
51. А после пътуването с влака заедно с групичката от нейната енория — колко хубаво е да се пътува за Америка.
52. Men Minnesota, det är **ju** precis som hemma i Småland vetja!
52. Но Минесота, там е съвсем същото като у дома в Смоланд.

53. Hjälp, jag är **ju** bara nitton år, jag vill inte dö!
53. Господи, **та** аз съм само на деветнадесет години, не искам да умра!
54. Det var visserligen längesen dess, men om 367 mördare inte åkte fast den gången, så låg det **ju** nära till hands att anta att de nu låg i startgroparna med friska krafter färdiga att kasta sig över Moster och mig.
54. Това наистина било отдавна, но щом тогава не са заловили 367 убиеца, то логично беше да се предположи, че те сега чакат с пресни сили леля и мен.
55. Men hon hade **ju** så smått börjat vänja sig vid vilda amerikanska seder och bruk, så hon tittade bara lite förebrående i största allmänhet på expediten och gick sin väg.
55. Но вече беше привикnala към дивите американски нрави, така че само погледna продавачката с uprek и отмина.

VÄL

56. ”Kära du”, sa jag, ”det där vet **väl** alla människor.
56. Скъпи Ян — дразнех го аз, — *но* това е много добре известно на всички.
57. Kanske han hade rätt. En vacker dag riskerade jag **väl** att återfinna mig själv i en monter på Riksmuseet.
58. Може пък да имаше право. Някой ден *бих могла да* се озова във витрините на Националния музей.
58. ”Ni skulle ha sett mig när jag liftade mellan New York och Chicago, det var förbålt livat”, — jo, för naturligtvis tänkte jag lifta, ännu har **väl** ingen människa varit i Amerika utan att lifta sig fram genom stora saltöknen eller så där.
59. Защото, естествено, аз възнамерявах да пътувам на стоп. **Едва ли** има човек, който е бил в Amerika и не е stoppiral коли по пътя през голямата солена пустиня.
60. Där stod han med en violbukett i näven, och jag hade **väl** aldrig tyckt så mycket om honom som då.
60. Той ни чакаше с букет теменужки в ръка и аз никога не бях го обичала толкова, както в този миг.
61. Jag kryade snart på mig igen, som **väl** var. När vi **väl** satt i planet, och det med väldigt dån rusade fram över flygfältet och lyfte och steg och steg ännu mer rätt upp genom de solbelysta molnen
61. Съвзех се бързо, *за щастие*. Когато *най-сетне* седнахме в самолета и той се понесе с могъщ грохот по pistata, надигна се, изкачвайки се все по-високо, право през огрените от слънцето облаци.
62. Ännu har ingen svensk tjänsteman anmodat mig, att jag ska be för honom. Och ändå är jag säker på att det så **väl** skulle behövas.

62. Никой шведски чиновник до този момент не ме беше уговарял да се моля за него. При това аз съм убедена, че за шведските чиновници това е *крайно* наложително.
63. Man blev nästan mörkrädd, när man försökte göra ett hastigt överslag, hur mycket priset kunde vara per kvadratmeter, dyrare mark finns **väl** inte i världen.
63. На човек му се завива свят, когато се опита да пресметне набързо каква е цената на квадратен метър — по-скъпа земя **едва ли** има някъде по света.
64. Det stramade kring munnen, när jag skulle skratta, men så pass mycket sorgligt fanns det **väl** alltid att tänka på, så att man kunde hålla sig allvarsam.
64. Кожата около устата ми се опъна, когато се опитах да се усмихна, но като си помислиш, има толкова тъжни неща на света, че спокойно можем да си стоя сериозна.
65. ”Ja men då kan ni **väl** laga mat?”
65. Тогава вие **естествено** можете да готвите?
66. ”Det kan jag **väl** göra”, sa hon blott.
66. Ще го направя — рече тя мило.
67. Det var kanske lite **väl** ettersött ibland.
67. Някои неща май бяха прекалени.
68. Till stor del var det **väl** drinkarnas fel eller förtjänst, hur man nu vill uttrycka det.
68. До голяма степен това беше по вина или заслуга — както предпочитате да се изразите — на напитките.
69. Nu invänder kanske någon: Jamen så är det **väl** i Sverige också?
69. Тук може би някой ще възрази: но **нали** и в Швеция е така!
70. ”Du har **väl** en boy-friend hemma i Sverige?” sa han efter en stund.
70. Ти **сигурно** си имаш boy friend в Швеция — попита той след малко.
71. Det behövdes mer än **väl**, att jag mjukade upp Moster med ett par gripande påminnelser om min barndom
71. И затова се наложи да размекна леля с няколко покъртителни спомена от моето детство.
72. Hotell var **väl** kanske ett lite för storslaget ord för en del av de där små värdshusen med tillhörande turiststugor längs vägkanten.
72. **Наистина** думата хотел беше твърде помпозна за тези малки бунгала за туристите край самия път. Имаше най-различни видове такива хотели.
73. ”Mördare, bliv vid din läst”, och det var **väl** därför, han satte sig i Bobs bil och körde rakt mot en avgrund; jag tyckte det såg så spännande.

73. „Убицецо, спипах те най-сетне!“ Тогава той скочи в колата на Боб и потегли право към някаква пропаст.
74. ”Du kunde **väl** ha väckt mig”, sa han.
74. Можеше да ме събудиш — *упрекна* ме той.
75. Nu invänder ”Vän av ordning” och ”En som känner livet”, att sådana är **väl** karlarna i alla länder. Jo, jo, det vet man **väl**, att den där, som bedyrar att han skall bära sin älskade på händerna genom hela livet, genast börjar gnöla, om hon ber honom i stället bära ner slaskhinken som ju dock är betydligt lättare.
75. Тук някой ще каже, че мъжете са си такива във всички страни. Е, добре, знайно е, че този, който се кълне, че цял живот ще носи любимата на ръце, веднага започва да мърмори, ако тя го помоли да изхвърли сметта, което всъщност е доста по-лека работа.
76. Och sen går det **väl** av bara farten.
76. И продължават в този дух.
77. ”Jag ska förklara”, sa Bob. ”Du vet **väl**, att Washington genomflytes av floden Potomac?”
77. Ще ти обясня — рече Боб. — Ти знаеш, **разбира се**, че през Вашингтон тече река Потомак.
78. ”Ack ja, hur **väl** vet jag icke det”, sa jag. ”Det läste man ju i geografien, så det kommer jag ihåg lika förträffligt som jag minns städerna i Chile och hur många invånare det finns i Nicaragua.
78. О, да, и още как? Учили сме го по география, помня това много добре, също както градовете в Чили и населението на Никарагуа.
79. Jag satt där grubblande och såg **väl** så tankediger ut, att Bob tyckte det var tråkigt.
79. Седях си, потънала в мисли и **сигурно** съм изглеждала толкова нещастна, че Боб реши да се намеси.
80. Han sa, att även om jag hade satt mig i sinnet att lösa Amerikas negerproblem, så var det **väl** inte nödvändigt att det skedde på eviga minuten just där i bussen.
80. Той ми каза, че дори да съм си наумила да разреши расовия проблем на Америка, **едва ли** е необходимо това да стане точно в автобуса.
81. För någon ordning får det **väl** lov att vara även på orättvisorna.
81. **Нали** трябва да има ред дори и в несправедливостта.
82. Solen lyste på den runda marmordomen över the Capitol, där kongressledamöterna **väl förmodligen** satt och fattade några visa beslut.
82. Слънцето огряваше кръглия мраморен купол на Капитолия, където по всяка вероятност членовете на Конгреса вземаха важни решения.
83. Då och då gav vi ifrån oss ett sånt där ödsligt råmande, som man så **väl** känner till från amerikansk film. Ja, inte vi, utan tåget förstås.

83. От време на време издавахме едно особено бучене, което всеки познава от американските филми. Е, всъщност не ние, а влакът!
84. Vi hade inte **väl** slagit oss ner vid ett bord, förrän en negeruppassare kom löpande och räckte mig papper och penna.
84. *Едва* бяхме седнали на една маса, когато дотича келнерът негър и ми подаде хартия и молив.
85. ”All right, då är det **väl** det då”, sa jag och tänkte, att jag visst inte skulle sätta mig emot, ifall han kände, att han behövde ta sig en åkarbrasa.
85. Е, тогава значи аз съм късметлийка — отвърнах, като си мислех, че едва ли ще имам нещо против, ако на него му хрумне да наеме кола.
86. Nu ska jag **väl** äntligen få höra några varmhjärtade svenska ord, så dyra för ett fosterländskt hjärta!
86. *Няма как* да не чуя сега няколко любезни шведски думи, които са тъй мили на сърцето на патриота.
87. ”Adjö, Elin, skriv hem så snart du kan — du har **väl** smörgåsarna — adjö!”
87. Бъди здрава, Елин, пиши ни веднага щом можеш. Взе *ли* сандвичите? Бъди здрава!
88. Kalvsylta till exempel, det är **väl** gripande så det förslår!
88. Например телешка пача, това е **наистина** много сърцераздирателно.
89. Men *så pass* kunde hon **väl** ändå göra, att hon berättade lite för mig om hur det gick till.
89. Леля само изсумтя. Но поне можеше да ми разкаже какво бе станало.

NOG

90. Hon vet **nog**, hur det är, hon! Så fort en ung flicka sätter foten på främmande jord, så står där en liten dolsk vitslavhandlare och kurar bakom närmsta knut.
90. Защото знаеше какви опасности дебнат там! Стъпи ли кракът на едно младо момиче на чужда територия, още зад първия ъгъл го чака коварен търговец на момичета.
91. Men jag skulle **nog** ha tyckt mera om att ha henne sittande kvar i vår lilla dubblett på Kapstensgatan och att få dyrka henne på behörigt avstånd med Atlantiska oceanen emellan oss.
91. Щеше да ми бъде много по-драга обаче, ако останеше в нашето малко двустайно жилище на улица „Капитен“, пък аз щях да я обожавам от сигурно разстояние, с Атлантическия океан между нас.
92. Men *märkligt nog* — vi fick visum.
92. Но *по забележително стечение на обстоятелствата* ние получихме виза без никакви проблеми

93. Den där pastorn som sa att det är syndigt att simma, för om det hade varit meningen, att viskulle simma, så hade Gud gett oss simhud mellan tårna, den pastorn var **nog** en själsfrände till Moster, tänker jag.
93. Онзи божи служител, който е казал, че плуването е грях, понеже ако намерението на Бог е било да плуваме, то той щеше да ни създаде с плувни ципи между пръстите на краката, оня божи служител **сигурно** е бил душевен сродник на леля, така си мисля.
94. Full av sjösjuka och ruelse skulle jag ha trätt fram inför Isabella av Spanien och sagt, att, nej, det fanns **nog** inget Amerika, i vilket fall som helst vore det bäst att vänta med att upptäcka det till frampå 1800-talet när ångbåtstrafiken hade kommit i gång ordentligt eller ännu hellre 1900-talet, när man kunde flyga dit.
94. Ох, **явно**, че няма такава Америка eller по-dobre да се изчака с откривandet й до деветнайсет век, когато корабоплването ще е по-развито, а още по-dobre до двайсет век, когато напправо ще може да се лети дотам.
95. Naturligtvis visste jag innerst inne, att det var grundfalskt, men jag hade **nog** ändå liksom närt en liten förhoppning, att nånting i stil med Gunnar Lidarende och Egil Skallagrimson skulle stå där och slå på sköldarna och gny när jag klev ur planet.
95. Представите ми за Исландия винаги са били някак мъгляви. Макар и да знаех, че това са фантазии, все пак хранех мъничка надежда, че там ще стои някой като Егил Скалагримсон и ще удря шумно по своя щит, докато слизам от самолета.
96. Jag tror mr Healey hade rätt. Det finns **nog** bara en storstad i världen, och det är New York.
96. Струва ми се, че мистър Хейли беше прав. Има само една столица на света и това е Нью Йорк.
97. Säkert, tänkte jag, säkert har modisten skapat den hatten i en dröm, men hon hade **nog** ätit något otjänligt före sänggåendet.
97. Сигурно, мислех си, сигурно шапкарката е видяла тази шапка на сън, но **несъмнено**, преди да си легне, е вечеряла нещо трудносмилаемо.
98. Och **nog** kunde det gräma en fördärvad, när man tänkte på Peter Minuit, som på 1600-talet köpte hela ön.
98. Да се поболееш при мисълта, че през седемнадесети век Питър Минуит е купил целия остров от индианците за сумата от двайсет и четири долара.
99. Jag tänkte skrämmd, att hon var **nog** ovanligt lättretad och nu hade hon satt sig i sinnet att ta mig av daga på ett så plågsamt sätt som möjligt.
99. Реших ужасена, че тя **явно** е необикновено раздразнителна и си е наумила да ме убие по необикновено мъчителен начин.
100. Det började gå upp för mig, att hon **nog** bara hade tillfällig söndagspermission från någon nervklinik, fastän hon såg så normal och respektabel ut som helst.
100. Започна да ми става ясно, че макар да имаше толкова нормален и достолепен вид, тя **вероятно** ползваше неделната си отпусका от някоя нервна клиника.

101. Hoppa på ett ben längs Fifth Avenue — man måste **nog** ha ett enormt utvecklat sinne för humor för att finna det särskilt lustigt.
101. Да подскачам на един крак по Пето авеню — човек *би трябвало* да има невероятно развито чувство за хумор, за да приеме това за смешно.
102. Jo, **nog** för det fanns en massa volanger och chintz och rysch och krusiduller, men jag tyckte det var hemtrevligt.
102. Да, **несъмнено**, тук имаше известно количество крепон и драперии, и рюшове и панделки, но все пак изглеждаше доста уютно.
103. Inte vet jag, om det är så. Men den sortens rika, sysslolösa kvinnor, som satt omkring det här middagsbordet, **nog** verkade det som om nerverna spretade ut lite varstans på dom.
103. Не знам дали е вярно, но този вид богати, бездейни жени, които седяха около масата, **наистина** изглеждаше така, сякаш нервите му не са съвсем наред.
104. Där behövde man för övrigt inte ens kliva ur kärran för att få mat; på många ställen kunde man bli serverad sittande ute i bilen. Men så långt i utveckling kommer vi **nog** aldrig i Sverige — hoppas jag innerligt.
104. Впрочем там дори не е необходимо да слизаш от колата, за да получиш нещо за хапване. На много места ще ти го сервират направо в колата. Но ние в Швеция **едва ли** ще напреднем чак толкова — надявам се.
105. Egentligen var **nog** detta inte så bra, för det överväldigande materialet gjorde mig förvirrad.
105. Всъщност това не беше в наша полза, защото доказателственият материал ме обърка напълно.
106. Jag sutte där **nog** precis som den där unge negern bredvid fetknoppen, med ett ogenomträngligt uttryck i ansiktet, ängslig att med en min förråda, vad jag tänkte innerst inne.
106. **Сигурно** щях да си седя там също тъй, както го правеше младият негър до дебелака, с непроницаем израз на лицето, за да не издам по никакъв начин какво мисля.
107. Det var **nog** enda gången de såg en vit gå ur vägen för en neger.
107. Защото това **сигурно** беше единственият случай, при който бял човек е длъжен да направи място на негър.
108. Den lille vimsige negergubben hade **nog** pinsamt klart för sig, att han var "colored", men sen sträckte sig tydligen inte hans läskunnighet längre, för rätt som det var virrade han in på toaletten för "colored women". Och så höga skrik och skratt och tjoanden, som trängde ut där inifrån, har **nog** inte hörts i staterna sedan fredsdagen åtminstone.
108. Дребният тъмнокож старец **несъмнено** беше наясно, че е „colored“, но явно умението му да чете стигаше дотук, защото без много да му мисли, той влезе в тоалетната за „colored women“ Толкова силни викове, смехове и дюдюкане, каквито избухнаха там, **сигурно** не е имало в Щатите от края на Гражданската война.

109. Inget ont om the duke of Gloucester, han kunde **nog** vara bra för små styvstärkta kolonialfröknar på 1700-talet.
109. Нямам нищо против Глочестърския херцог — той **сигурно** е изглеждал подходящо за дребните, изправени като бастуни, колониални госпожици от осемнадесети век.
110. Men — *märkligt* **nog** - Bob och jag uppnådde Washington utan att ha sett så mycket som fjädern av en indian — ibland har man tur!
110. *Забележително е*, че ние с Боб стигнахме Вашингтон, без да зърнем дори индианско перо — какви късметлии са някои хора!
111. Det hade **nog** varit bättre för mig att blunda, men det var något obeskrivligt fascinerande i den där löstagbara stjärten, som man inte kunde ta blicken från.
111. **Сигурно** за мен щеше да бъде по-добре да спя, но малкият танцьор беше толкова очарователна гледка, че не можех да отместя поглед от него.
112. ”Upp, du late, nu har du simulerat **nog**!”
112. „Ставай, мързеливецо, *достатъчно* си симулирал!“
113. Den fläkten var **nog** strängt taget vad Moster såg av New Orleans.
113. Ако трябва да бъдем точни, този вентилатор беше всичко, което леля видя от Ню Орлиънс.
114. Och en hel del av den atmosfären var det **nog**, som stod stilla mellan de vacklande husraderna här i *Vieux Carré*.
114. **Явно** голяма част от тази атмосфера се намираше между старите къщи тук, във Вю Каре.
115. Det är **nog** inte många restauranger i staterna, som har så gamla anor.
115. **Едва ли** има много ресторанти в Щатите, които имат толкова древна история.
116. Har man inte fått **nog** av uteliv då, så får man söka sig till barer och nattklubbar.
116. Ако не сте се *наситили* на вечерта, трябва да се преместите в баровете и нощните клубове.
117. Jag har kanske gått igenom både *high school* och *college*, för sådana finns *märkvärdigt* **nog** i viss omfattning även för mig och mina gelikar, men jag kan i alla fall aldrig få något arbete, där mina kunskaper kommer till användning
117. Може да съм завършила гимназия и колеж, понеже *по забележителна случайност* такива има и за мен и подобните ми, но при все това никога не бих могла да си намеря работа, в която да приложа знанията си
118. Jag skulle **nog** aldrig ha gått dit.
118. Не трябваше да отивам.
119. ...och bara hon fick tid på sig, så skulle hon **nog** komma över det här med Andrew.

119. Нужно й било само малко време, за да преживее тази история с Ендрю.
120. Jag medgav ödmjukt, att han **nog** hade rätt, och jag bestämde mig för att inte yttra mig alls om Amerika, när jag kom hem.
120. Признах смирено, че той **сигурно** има право и реших изобщо да не правя изявления за Америка, когато се върна.
121. ”En gång **nog** han kommer och hämtar sin brud”, gnlade jag för mig själv, när jag gick uppför landgången. Men jag visste så utmärkt bra, att det gjorde han **nog** inte, och att det var utmärkt bra, att han inte gjorde det.
121. *Някой ден, някой ден* той ще вземе своята невеста — тананиках си аз, докато се изкачвах по стълбите към самолета. Но бях съвсем сигурна, че той няма да го направи, и по-добре, че нямаше да го направи.

КАТИ I PARIS/КАТИ В ПАРИЖ

JU

122. Nu är **ju** en brudnäbb inte precis det som man i första hand ser sig om efter i Paris, men jag frågade i alla fall.
122. **Е**, шаферка не е най-важното нещо, което веднага търсиш в Париж, но все пак попитах: Наистина ли? И коя ще е тя?
123. Jan var **ju** också en mansperson, och jag gav inte upp min självständighet för hans skull, om han så vinkade med alla tio fingrarna och tårna dessutom. Med Lennart var det **ju** en helt annan sak.
123. Ян също бе мъжки индивид, но заради него не се отказах от своята самостоятелност, та дори да бе помахал с всичките си двадесет пръсти и на ръцете, и на краката! *Но* с Ленарт бе съвсем друго.
124. ”Ja, då passar det **ju** bra då”, sa hon och nickade så vänligt. ”Tre rum och ingen farlig hyra ...”
124. Значи всичко е наред — каза тя и мило кимна. — Три стаи и не много висок наем...
125. ”Ack, Lennart”, ropade jag, ”det är **ju** bara jag som bubblar.”
125. Ах, Ленарт — викнах отново, — *самата* аз бълбукам.
126. ”Vi har **ju** spritkök med oss i bilen”, sa han, ”så vi kan koka ägg och kaffe vid vägkanten.
126. В колата имаме спиртник, тъй че по пътя можем да си сварим яйца и да си направим кафе.
127. Du ska **ju** resa till *Paris*, är du inte glad?”
127. Все ще бъде в Париж. Ева, не се ли радваш за Париж?
128. Om inget annat hjälper, så kan jag **ju** alltid låsa in dig på hotellrummet.”

128. Не, по скоро ще се опитам да ви попреча. Ако не помогне друго, винаги мога да те заключа в хотелската стая.
129. 'Södertälje' stod det på vägvisarna. Det borde ha stått 'Paris' — det var **ju** dit vi skulle.
129. Съодертелие“ пишеше на пътните табели. О, де да пишеше „Париж“, **нали** за там бяхме тръгнали.
130. Och samtidigt är man lite lite rädd att gudarna ska vredgas på en och tycka att man har det för bra — man kunde **ju** *åtminstone* ha lite ont i magen eller så.
130. В същото време съм мъничко, ама съвсем мъничко уплашена да не би боговете да се разгневят и да решат, че ми върви прекалено добре — можеше поне да ме боли някъде или нещо подобно.
131. De stirrade på mig med stora, förebrående ögon de visste **ju** inte att jag skulle till Paris och gå fta mig med Lennart!
131. Те ме гледаха с големи, изпълнени с упрек очи — не знаеха, че отивам в Париж, за да се оженя за Ленарт.
132. О, jag var så tacksam att ödet hade låtit mig träffa Lennart, för jag kunde inte leva utan honom, och om jag inte hade träffat honom, så hade jag **ju** *praktiskt taget* inte vetat om det
132. О, бях толкова благодарна, че съдбата отреди да срещна Ленарт, защото не бих могла да живея без него, но ако не бях го срещнала, всъщност никога нямаше и да узная това!
133. Det kan inte hjälpas, vår första känsla var tacksamhet och lättnad över att han inte var svensk. Det brukar **ju** annars alla berusade personer i Helsingör vara, påstås det.
133. В първия момент изпитахме чувство на благодарност и облекчение, че това не е швед. Иначе се казва, че всички пияни в Хелсингбор са шведи.
134. Ingen kommer att kunna pressa vårt rekord. För då har vi **ju** ingen kolonistuga på taket som gör motstånd.”
134. Никой няма да успее да счупи рекорда ни. Защото тогава няма да мъкнем „Дом на преселниците“ върху покрива, който да оказва съпротивление.
135. Med handen kokett på höften och mycket parisisk. Men så hade hon **ju** också varit här i flera timmar nu.
135. С ръка, кокетно опряна на хълбока, по съвсем парижки маниер. Но **все пак** тя бе тук вече от няколко часа.
136. Efter två timmar tror man att man är barnfödd där. Allt är **ju** så välbekant.
136. След два часа вече си мислиш, че си роден тук. **Та** всичко ти е така добре познато.
137. Vi bodde **ju** uppe på Heliga Genovevas berg, och jag ville gärna på min bröllopsdag betyga Paris skyddshelgon min vördnad.
137. Живеехме горе на хълма „Света Геновева“ и ми се искаше в деня на моята сватба да засвидетелствам почитта си към закрилницата на Париж.

138. Det var **ju** bara ungdomar man såg, ungdomar av alla raser och kulörer, som flanerade på gatorna och trängdes vid kaféborden.
138. Срецахме само младежи, младежи от всички раси и цвят на кожата, които се шляеха по улиците и се тълпяха край масите на кафенетата.
139. Jag trivdes med den glada och ganska argsinta Nicole, fastän hon städade så slarvigt, hur skulle hon för resten hinna damma, hon måste **ju** prata också och framlägga sin åsikt i dagens frågor för oss.
139. Чувствах се добре с жизнерадостната и доста свадлива Никол, макар да разтребваше толкова небрежно. Впрочем как можеше да бърше прах и в същото време да дърдори и да ни удостоява с мнението си по въпросите на деня.
140. ”Jo, men det har jag inte råd till”, sa Eva sorgset. ”Då måste jag först driva upp nån lämplig miljonär ... och jag har **ju** bara tio dar på mig.”
140. Затова трябва да си намеря някой подходящ милионер, а имам само десет дни време.
141. ”Ja, men du känner honom **ju** inte”, sa jag.
”Gör inte jag”, sa Eva. ”Så tunna väggar som det är i det här hotellet!
141. Но ти **изобщо** не го познаваш — вметнах аз.
Хайде де! — каза Ева. — При толкова тънки стени като в този хотел!
142. Men Lilla Tosan bara sov. Och vi skulle **ju** proviantera.
142. Но сега Воалетката спеше. А ние искахме да си купим нещо за ядене.
143. Och det är **ju** det turisterna gör och har gjort i Paris alltid.
143. А точно това искат туристите в Париж и винаги са го правели.
144. ”Ser man på, sa jag, det gick **ju** på rim. Sedan blev det alldeles tyst. För vi hade bara en liten stund tidigare suttit och kommit överens om att landsmän var det sista man önskade stöta ihop med, när man reste utomlands.
144. Я виж ти! — казах аз. После замълчахме. Понеже само преди мъничко се бяхме разбрали, че не е добре да се срещаш със сънародници, когато си в чужбина, независимо, че бе добре, дето в Италия се срещнах с Ленарт.
145. Peter Björkman, stackarn, visste **ju** inte att Eva var från Åmål, så han sa, att tant Augusta var nästan det värsta han visste.
145. Но клетият Петер Бьоркман не знаеше, че Ева е родом от Аамаал, затова каза, че леля Аугуста била едва ли не най-лошото, което можел да си представи.
146. ”Var lugn”, sa hon. ”Jag ska gifta mig med en ledamot av andra kammaren. Och såna som er kan dom väl inte ha i riksdan - fast det pratas **ju** för all del mycket dumheter där också.”

146. Успокойте се, аз ще се омъжа за член на долната камара на Парламента. А от такива като вас Парламентът сигурно няма нужда, макар че там се дърдорят ужасно много глупости.
147. ”Du kan **ju** låtsas, att det *är* han, om det roar dig”, sa Lennart.
147. Можеш да постъпиш така, сякаш е той, ако това ти доставя удоволствие — каза Ленарт.
148. ”Hon är **ju** död”, sa han.
148. **Та** тя е мъртва.
149. ”Kära hjärtans, hon var **ju** inte mer än tjugotre år, när hon dog!”
149. Боже мой, **та** тя е била само на двадесет и три години.
150. Visst kan det komma skönheter efter henne, lika vackra eller kanske vackrare, men ingen just som hon. Och det kan **ju** gräma en fördärvad att man aldrig fick se henne.”
150. Наистина след нея могат да се появят хубавици, също толкова красиви или дори още по-красиви, но никоя няма да е точно като нея. И можеш да скърбиш до смърт, че никога не си я зърнал.
151. Ja, gatorna fanns **ju** kvar, torget fanns kvar, men nu var det bara turister som samlades här.
151. Да, уличките бяха още тук, пазарният площад също, но сега на това място се събираха само туристи.
152. ”Tänk om man kunde leva lite grann i alla tider och på alla platser i världen”, sa jag. ”Det finns **ju** en exakt rätt tid för allting.
152. Само си представете, ако човек можеше да поживее във всички времена и във всички градове на света! — казах аз. — **Сигурно** има подходящо време за всичко.
153. En liten rokokoherdinna leker med sin herde — det är **ju** bara lek?
153. Една малка пастирка в стил рококо играе със своя пастир... Но това само игра ли е?
154. ”Vi ska **ju** fara hem allihop”, försökte Lennart trösta henne.
154. **Но** всички трябва да се приберем у дома — опита се да я утеши Ленарт.
155. Storfurstarnas turné, *la tournée des grandsducs*, finns det **ju** något som heter i Paris, det vill säga rika turisternas nattliga rond från det ena dyra nöjestemplet till det andra
155. „Обиколката на великите князе“, *La tournée des grand-ducs* — така наричат в Париж нощното обикаляне на богатите туристи от един скъп храм на развлеченията към друг.
156. ”Vad du är snäll”, snyftade hon mot min axel. ”Men du vet **ju**, hur håröm jag är.”
156. Колко си мила! — изхълца тя на рамото ми. — Но **нали** знаеш, че съм чувствителна на тема коса.

157. ”Fast det ska **ju** bli rätt skönt att kunna komma in i badrummet utan att först behöva slå in dörren och häva ut dig”, sa hon.
157. Всъщност ще е много хубаво да влизам в банята, без да се налага първо да разбивам вратата и да те изхвърлям — каза тя.
158. Vad det var underligt, att det gick så fort att bli vuxen! Det var **ju** inte länge sen det där kortet togs.
158. Странно колко бързо порастваш! **Та** съвсем не бе толкова отдавна, когато направихме тази снимка.
159. *Visserligen* sa **ju** Lennart, att en självförsörjande hustru i handen var bättre än tio arvtagerskor i skogen, men jag är inte så säker på att tant Vivi hade samma uppfattning.
159. Наистина Ленарт казваше, че една работеща жена в ръката е по-sigурно от десет богаташки наследнички в гората, но не съм убедена, че майка му споделяше този възглед.
160. ”Men var inte lessen du — det har gått över nu.”
- ”Tror jag det — nu är jag **ju** här”, sa Eva.
160. - Но не се тревожи, вече премина.
- Мога да си го помисля. **Та нали** вече съм тук — каза Ева
161. ”Nåja, du är **ju** också en sån där som vill ha omväxling hela tiden”, sa jag.
161. *Но нали* си от хората, които винаги търсят разнообразие? — казах аз.
162. ”Men det är så underligt med Eva”, sa han, ”när man är tillsammans med henne har man **ju** omväxling hela tiden.”
162. Но Ева е забележителна. Когато си с нея, винаги намираш разнообразие.
163. Jag förstod egentligen inte, varför jag hade så mycket mer att göra nu mot tidigare. Eva och jag hade **ju** också haft ett litet hushåll för två personer.
163. Всъщност не разбирах защо сега имам да върша много повече неща от преди. **Та нали** Ева и аз също имахме малко домакинство от двама души.
164. Varför var ett hushåll bestående av Lennart och mig så mycket mer betungande? Lennart hjälpte mig **ju** så mycket han kunde.
164. Защо едно домакинство, състоящо се от Ленарт и мене, бе много по-обременително? **Та** Ленарт ми помагаше, доколкото можеше.
165. ”När är **ju** så fint”, sa han, ”kom, så går vi Djurgårn runt.”
165. **Та** тук си е толкова хубаво — казваше той, — хайде да идем в Зоологическата градина.
166. Jag hade föresatt mig att alltid låta Lennart komma i första hand, hushållsbestyren i andra. Sommaren var **ju** så kort och kvällarna så vackra.

166. Решила бях да слагам Ленарт винаги на първо място, едва после идваше домакинската работа. Лятото бе толкова кратко, а вечерите така красиви.
167. Det var **ju** något alldeles ohyggligt i detta, att man skulle äta middag varje dag under ett helt liv.
167. Направо бе страшно, че цял живот трябва всеки ден да се яде.
168. Det första året i ett äktenskap *skulle* **ju** vara besvärligast, hade man alltid hört, det var då folk grälade och slogs som värst.
168. Първата година от един брак била най-трудната, казват винаги, тогава хората се карали и биели най-много.
169. ”Nej, det är klart att vill du ha lunginflammation, så ska du ha lunginflammation”, sa jag”Det är **ju** inget som angår mig ... även om änkepensionerna kunde vara större!”
169. Ама разбира се, щом искаш да си докараш пневмония, ще си я докараш — казах аз. — Изобщо не ме интересува. Та дори ако вдовишките пенсии бяха по-високи!
170. Egentligen är man nog ingen riktigt snäll människa. Jag hade **ju** utan betänkande övergivit Jan nästan i samma stund som jag första gången såg Lennart.
170. Всъщност може би не съм добър човек. Без колебания бях изоставила Ян почти в мига, когато видях Ленарт за първи път.
171. Ja, det är **ju** det jag säger, det är en katastrof det här.”
171. Да, така е, както го казвам: това е катастрофа!
172. Skulle jag ha gift mig med honom ändå - bara för att jag var förälskad? Nej, så dåraktig hoppas jag att jag inte skulle ha varit, fast man vet **ju** aldrig!
172. Щях ли тогава да се омъжа за него - само защото съм влюбена? Не, надявам се, че няма да съм толкова безразсъдна, макар че никога не се знае!
173. ”Men det är **ju** klart, att det är väldigt trevligt, om *hon* också är lite kär”, sa han och ruckte mig uppfordrande i örsnibben.
173. Но, естествено, е ужасно хубаво, ако и тя е малко влюбена — каза той и предизвикателно ме подръпна за ухото.
174. ”Ja, ja, jag har **ju** sagt tusen gånger att jag älskar dig.
174. Да-да, хиляди пъти съм ти казвал, че те обичам.
175. ”Det kan du väl begripa att det är sorgligt. Nu kan vi **ju** inte träffas mer.”
175. Как да не е тъжно! — извика тя. — **Нали разбираш**, вече не можем да се срещаме.
176. ”Har du inte förstått det för länge sen”, frågade jag.
- ”Absolut inte”, sa Eva. ”Han var lite svag för mig i Paris, det märkte jag. Men det gick **ju** över.”

176. - Не го ли знаеше отдавна? — попитах аз.
- Съвсем не — отвърна Ева. — В Париж той прояви малко слабост към мен, забелязах го. **Но нали** това премина?
177. ”En röd”, sa jag utan betänkannde, för det *behövdes* **ju** inte så värst mycket list för att räkna ut att det var en sådan han hade köpt.
177. —Червена — казах без колебание, защото нямаше нужда да си много хитър, та да прецениш, че е купил точно такава.
178. För jag tycker **ju** om honom, förstår du. Det finns ingen som jag tycker mer om.
178. Защото **все пак** го обичам, виждаш ли. Никого не обичам повече от него.
179. ”Om det vore så väl”, sa Eva, ”eller rättare sagt ... ja, nu har han **ju** en annan, så nu är det nog bra som det är.”Hon suckade tungt.
179. Ако все пак това е вярно, или по-точно казано... да, *но* сега той си има друга и навярно е хубаво, че е така. — Тя тежко въздъхна.
180. ”Ja, det kommer säkert att gå bra för fru Sundman”, sa hon. ”Fast det är **ju** alltid värst första gången.”
180. Е, при вас сигурно ще мине добре, госпожо Зундман — каза тя. — Макар че първия път винаги е най-трудно.
181. Allt det där förlänger **ju** bara ditt tomma liv... vore det inte bättre för dig att du slapp leva, när du ändå inte kan uppfatta något av skönhet och kärlek omkring dig?
181. Всичко това *само* ще удължи празния ти живот... Няма ли да е по-добре за тебе да не живееш, щом не можеш да възприемеш нищо от красотата и любовта около себе си?
182. Men jämfört med de ohyggliga fantasier som hade plågat mig hela denna långa, förfärliga dag, var **ju** utsikten att få trillingar bara glädjande.
182. В сравнение с ужасните фантазии, които ме бяха измъчвали през целия този дълъг, непоносим ден, вероятността да родя три близначета, бе направо радостна.
183. ”Men älskling, jag hinner **ju** hem långt innan det händer något med dig.”
183. Но, любима, ще си бъда у дома много преди да се е случило нещо с теб.
184. Ett sånt himmelens underverk, den där lilla handen med fem små fingrar och fem små naglar. Jag vet **ju**, att barn har händer, men jag har visst inte riktigt förstått, att mitt barn också skulle ha sådana.
184. Такова божествено чудо бе тази малка ръчичка с пет малки пръстчета и пет малки нокътчета. Знаех, че децата имат ръце, но навярно не бях се замисляла, че и моето детенце ще има.
185. Är du rädd för att börja leva — du vet **ju** inte vad som väntar dig.
185. Страх ли те е да започнеш живота? Не знаеш какво те очаква *ли*?

VÄL

186. Tänk att inte Eva begrep det! Men hon hade **väl** heller aldrig varit kär på allvar, stackarn
187. Как не го проумяваше Ева! **Изглежда** клетницата никога не се бе влюбвала сериозно!
188. O, det var **väl** det jag visste - det *fanns* lyckliga äktenskap och människor som höll ihop och var snälla mot varandra och delade allt i trettitre år!
188. О, знаех си, че съществуват и тези неща! Имало и щастливи бракове. Имало хора, които не са се разделяли, отнасяли са се добре помежду си и са споделяли всичко цели тридесет и три години.
189. Naturligtvis hade vi inte råd, naturligtvis var det vansinnigt — men vad det var bra att han ville det! Ty vem var **väl** jag, att jag skulle sätta mig upp mot min herre och man?
189. Естествено, не можехме да си го позволим, естествено, това беше безумие — но колко хубаво бе, че той го желаше! Та коя бях аз, че да се противопоставям на своя господар и повелител!
190. Hon kan på sin höjd grymta lite ogillande, och tro aldrig att det kan hejda en karl, när han **väl** har kommit i gång att sälja båtar”, sa Eva harmset och glodde på Lennart, som om han på något vis skulle vara inblandad.
190. Най-много да изгрухти нещо неодобрително и не бива да си мислите, че то може да възпре един мъж, захванал се вече да продава лодки.
191. Under tiden ska vi ha roligt. Lennart, du blir **väl** inte arg, ifall Eva och jag springer i affärer ibland.
191. Дотогава да се наслаждаваме. Ленарт, **нали** няма да се сърдиш, ако понякога с Ева скитаме по магазините?
192. Ångra det här! Ångra att man far till Paris en solig morgon i maj för att gifta sig med Lennart — det har **väl** ännu ingen människa gjort!
192. Да съжалявам! Да съжалявам, че в слънчева майска утрин съм тръгнала за Париж, за да се ожена за Ленарт — за подобно нещо **навярно** никой досега не е съжалявал!
193. Betydde jag lika mycket för honom? Ack ack ack, det var **väl** alldeles omöjligt, en så omogen kart som jag var! Men jag *tycker* ändå, att när jag nu dyrkade honom så gränslöst, så kunde då verkligen han också ...
193. Дали и аз означавах за него също толкова много? Ах, ах, ах, **едва ли** бе възможно, тъй като аз бях само една незряла ябълчица. Но си помислих, че щом така безгранично го обожаваш, то може би и той...
194. Tack vare vår morgonpigghet var vi i Helsingör och kunde räta ut benen på främmande jord långt innan det kvällades. Riktigt främmande jord är **väl** inte Danmark.
194. Благодарение на ранното ни тръгване стигнахме до Хелсингбор доста преди свечеряване и можахме да се поразтъпчем на чужда земя. **Е, наистина** Дания не е съвсем чужда земя.

195. Det som en brud tänker på bröllopsdagens morgon kan **väl** egentligen inte ha något lämpligare ackompanjemang än drillarna från en liten glad näktergal.
195. В деня на сватбата си една булка **едва ли** може да намери по подходящ съпровод за мислите си от чуруликането на малко славейче.
196. ”Jag förstår inte att jag är så glad i dag”, sa Lennart och kisade upp mot himlen, där solen just hade gjort en liten reva. ”Det är **väl** inget särskilt som ska hända i dag, såvitt jag vet.”
196. Не разбирам защо днес съм толкова щастлив — каза Ленарт и запремига към небето, където слънцето вече пробиваше сивотата. — **Та**, доколкото зная, днес няма да се случва нищо особено.
197. Eva sa, att det skulle **väl** inte vara alldeles omöjligt, även om programmet var pressat.
197. Ева каза, че това не е напълно невъзможно, дори програмата да е много наситена.
198. Bruden var nervös, satt på sängkanten och körde sina darrande tår tvärs genom nylonstrumporna och trodde aldrig att det skulle gå **väl** med det här bröllopet eller med någonting överhuvudtaget.
198. Булката бе нервна, седеше на ръба на леглото, с трепереци нозе внимателно се напъхваше в найлоновите чорапи и си мислеше, че никога няма да стане тази сватба или каквото и да е друго.
199. ”Vad nu”, sa jag, ”får jag inte slå honom? En hustru som slår sin man håller sig rask och rörlig, säger ordspråket. Och nog vill du **väl** ha en rask hustru, Lennart?”
199. Какво — казах аз, — да не мога да бия Ленарт? Жена, която бие мъжа си, остава жизнерадостна и енергична, гласи поговорката. А ти **нали** искаш да имаш жизнерадостна жена, Ленарт?
200. Hon stirrar framför sig med ögon som ingenting ser av gatans rörliga liv, hon tänker **väl** på något experiment som hon ska sätta i gång med så fort hon kommer hem igen, antar jag.
200. Тя се вижда с очи, които не забелязват нищо от оживлението по улицата, **навярно** си мисли за някой експеримент, с който ще се заеме веднага, щом се прибере вкъщи, фантазирах аз.
201. ”Man behöver **väl** inte jämt följa med strömmen”, sa jag.
201. Не трябва винаги да плуваш по течението — вметнах аз.
202. ”Du vill **väl** ändå inte påstå att du går till *Louvren* bara av ren plikt känsla”, sa Lennart skakad i sin konstälskande själ.
202. *Да не би* да твърдиш, че ще идеш в Лувър само от чувство за дълг? — каза Ленарт, дълбоко потресен в жадната си за изкуство душа.
203. ”Ja, vad är du för en fin typ”, ville Eva veta. ”Du ska **väl** sitta i Notre Dame ända tills det blir dags att resa hem, kan jag tro?”
203. Да, що за изискан тип си ти? — поиска да узнае Ева. — **Навярно** искаш да седиш в „Нотр Дам“, докато стане време да се връщаме вкъщи, нали?

204. ”Det tjänar **väl** inget till att påminna er om att det var *jag* som ville att vi skulle gå till Jeu de Paume redan första dan?”
204. — **Навярно** е безполезно да ви припомням, че още първия ден аз исках да ида в Жо дьо Пом.
205. ”Ni låter som två stackars små barn som bönfäller en hårdhärtad far om nånting”, sa Lennart. ”Det är **väl** inte bara jag som bestämmer i det här bolaget.”
205. Държите се като две клетки дечица, които молят за нещо коравосърдечния си баща — каза Ленарт. — А в нашата фирма **навярно** не решавам само аз.
206. Egentligen tyckte jag inte om, när Lennart körde i Paris. Det var så nervöst. Det gick **väl** an här borta på vänstra stranden, men så fort vi kom in i trafikhärvan på Place de la Concorde började det kittla i maggropen på mig.
206. Всъщност не ми харесваше, когато Ленарт кара в Париж. Бе толкова напрегнато! Тук на левия бряг, *добре*, но щом попаднахме в бясното движение на площад „Конкорд“, нещо започна да ме гложди в стомаха.
207. ”Jag visste **väl** att ni var en förnuftig människa”, sa han, ”och inte så där tjurskallig som ni såg ut. Vet ni, jag tycker så bra om er, riktigt bra tycker jag om er alla tre.
207. Знаех си, че сте разумно същество, а не тъй дебелоглава, както изглеждате. Виждате ли, вие толкова ми харесвате, наистина харесвам и трима ви.
208. Var lugn”, sa hon. ”Jag ska gifta mig med en ledamot av andra kammaren. Och såna som er kan dom **väl** inte ha i riksdan – fast det pratas ju för all del mycket dumheter där också.”
208. Успокойте се, аз ще се омъжа за член на долната камара на Парламента. А от такива като вас Парламентът **сигурно** няма нужда, макар че там се дърдорят ужасно много глупости.
209. Ja, i Montmartre och Montparnasse, på eleganta nattklubbar kring Champs Élysées och på de folkliga dansställena i Rue de Lappe där sov man **väl** inte just nu.
209. Да. В Монмартър и Монпарнас, в елегантните нощни клубове по „Шанз Елизе“ и в народните танцови заведения по „Рю дьо Лап“, **навярно** сега никой не спеше.
210. ”Och så var han gift också”, fortsatte han. ”Men till frun skrev han **väl** inga brev, *kan jag tro.*”
210. А на всичкото отгоре е бил и женен — продължи той. — Но предполагам, че на жена си не е писал писма.
211. Vi får **väl** ta det onda med det goda, antar jag. Jag tänker åtminstone inte sitta och känna efter stup i ett, ifall jag är ’lycklig’?”
211. Мисля, че трябва да приемаме лошото заедно с доброто. Във всеки случай нямам намерение непрекъснато да размишлявам дали съм „щастлив“.

212. Annars hade vi **väl** bara kommit ihåg henne som en liten dansdocka som lekte fram sina dagar, medan ett helt folk hungrade och led.
212. Иначе може би щяхме да си спомняме за нея като за малка танцуваща кукла, прекарала дните си в игри, докато цял един народ е гладувал и страдал.
213. En femtonåring från ett dygdigt österrikiskt hov måste **väl** ha svårt att förstå att ett helt land kan styras av kungens mätresser.
213. Едно петнадесетгодишно момиче от добродетелен австрийски двор **навярно** трудно е можело да проумее как цяла една страна се управлява от метресите на краля.
214. Du Barry har gråtit hos kungen och tjatat och sagt, att Marie Antoinette skämmer ut henne inför hela hovet, och nog kan hon **väl** säga ett enda litet ord!
214. Тази Дюбари се е разридала пред краля, оплакала му се е, твърдейки, че Мария-Антоанета я обижда пред целия двор, а все пак можела да ѝ каже поне една думичка.
215. Du Barry är den enda han har i denna värld, den enda som kommer att sörja honom, och han ville **väl** gärna ha henne där i sin svåra stund.
215. Дюбари е единственият човек, когото има на този свят, единствената жена, която ще скърби за него и той я иска при себе си в този тежък миг.
216. ”Peter, han bryr sig **väl** inte om, ifall jag är ljuv eller inte”, sa hon. ”Du inbillar dig **väl** aldrig att han hänger här för min skull?”
216. Петер **изобщо** не го е грижа дали съм нежна, или не — отвърна тя. — *Да не си въобразяваш, че идва тук винаги само заради мен?*
217. ”Vad är du för en kamrat? Jag har ju sagt, att jag är lite kär i dig, och då är det **väl** klart, att jag vill att du ska vara till hands, ifall jag rätt som det är vill komma med kärleksförklaringar.”
217. Що за приятел си ти? Казах ти, че съм малко влюбен в теб и значи е ясно, че искам да си ми под ръка, в случай че внезапно реша да ти направя любовно обяснение.
218. Jag provade hattar i alla storlekar och fasoner, men inte kunde **väl** jag hjälpa att ingen av dem var som den skulle.
218. Пробвах шапки от всички размери и модели, но вината не бе моя, че никоя не бе такава, каквато трябваше да бъде.
219. Det gjorde de. Och när vi **väl** fick höra efter, så var det nästan bara svenska som talades vid borden runt omkring.
219. Те точно това правеха. А като се ослушахме, установихме, че на съседните маси говорят едва ли не само на шведски.
220. Det var **väl** snarare det, att när man har en ny hatt och sitter på Café de la Paix och solen skiner och folklivet rör sig omkring en, så bjuder det en emot att tänka på att man måste resa hem och börja slava på ett advokatkontor.

220. Причината бе по-скоро в това, че когато имаш нова шапка и седиш в „Кафе дьо ла Пе“, а слънцето грее и наоколо ти кипи народният живот, мисълта да пътуваш за дома и да се скъсваш от работа в някаква адвокатска кантора е направо отвратителна.
221. ”När livet brosar där ote, så vill man int' sitta hemma och stoppa strompår”, hörde jag en gång en finländsk dam utbrista ur sitt hjärtas innersta djup - det var **väl** ungefär så Eva kände det nu.
221. „Когато навън животът кипи, не ми се седи вкъщи да кърпя чорапи“, чух веднъж да възкликва от все сърце една финландска дама — горе-долу така се чувстваше Ева сега.
222. ”Vi träffas **väl** nån gång hemma i Stockholm också, hoppas jag”, sa han till sist.
222. **Може би** ще се срещнем някой път и у дома в Стокхолм, надявам се — каза накрая той.
223. ”Ja, varför inte”, sa Eva. ”Vi kan **väl** träffas nån gång — för omväxlings skull!”
223. Да, защо не? — каза Ева. — Понякога може и да се срещаме, за разнообразие.
224. Han som äger lumpboden resonerar **väl** som så att hans butik, är inget Louvre och ska inte bli det heller, så länge han får vara frisk och orkar hålla rent för alla Rembrandt och Van Dyck som ligger och trängs påhyllorna.
224. Собственикът **сигурно** знае, че магазинът му не е Лувър и никога няма да стане такъв, докато здравето му позволява да го поддържа чист за всички творби на Рембранд и Ван Дайк, които изпълват рафтовете.
225. Min näktergal kommer **väl** att fortsätta med sina glada drillar varje morgon, fastän jag har rest. Han vet inte ens att jag finns.
225. Моето славейче **навярно** щеше и занапред да чурулика весело сутрин, макар да съм си заминала. То дори не знае, че съществувам.
226. Här är folkligt som det var på Villons tid och fattigt som det **väl** var också då. De eländigaste trashankar håller till i smygar och gränder, och om Villon kunde se dem, skulle han väl nicka igenkännande — se där mina hungriga bröder!
226. Тук животът е като по времето на Вийон, беден, какъвто **навярно** е бил и тогава. Най-дрипавите скитници обитават тукашните улички и тъгълчета, и ако Вийон можеше да ги зърне, сигурно щеше да кимне към тях като към стари познайници: „Ето ги там, моите гладни събрата!“.
227. Hon hade aldrig varit annat än vänlig mot mig. Men innerst inne kunde hon **väl** inte direkt älska den som hade tagit hennes ende son ifrån henne. Hon var änka, hon hade bara Lennart, och jag hade tagit honom. Någon särskilt eftersträvansvärd svärdotter var jag **väl** inte heller.
227. Тя никога не проявяваше към мен нещо друго освен любезност. Но дълбоко в сърцето си **навярно** не можеше да обикне истински жената, която ѝ бе отнела единствения син. Тя бе вдовица, имаше си само Ленарт и аз ѝ го бях отнела. А **навярно** не бях и особено желана снаха.
228. ”Å, deras äktenskap blir **väl** som alla andras”, sa Eva.

228. Ах, този брак **сигурно** ще е като всички други — подметна Ева.
229. ”Små söta barnbarn, det vill du **väl** ha”, sa Lennart vädjande.
229. *Какво, не искаш ли да имаш малки сладки внучета?* — попита Ленарт.
230. ”Du har **väl** saknat mig ohyggligt, förstår jag”, sa Eva spydigt.
230. **Сигурно** страшно съм ти липсвала — отбеляза Ева насмешливо.
231. ”Då får vi **väl** inte se mycket av dig den närmaste tiden”, sa Lennart. ”När ska måleriarbetet börja?”
231. Значи през следващите дни няма да те виждаме много често — каза Ленарт. — Кога започва рисуването?
232. ”Ni *kan* **väl** köpa er några roliga skämttidningar, ifall ni vill skratta”, sa hon. Sedan jämrade hon sig. ”Å, jag måste dra ut den här usla tanden! Men om man ska ha tid hos en tandläkare i juli månad, så måste man **väl** skaffa sig tandvärk redan i mars, kan jag tro.”
232. Ако ви е до смях, можете да си купите няколко хубави хумористични вестника — каза тя. И после захленчи: Трябва да го извадя този проклет зъб! Но си мисля, че ако искаш да се вредиш при зъболекар през юли, трябва да те заболи зъб още през март.
233. ”Gamla bussiga Kati”, sa Jan - åja, han kunde då ta till måttligt, så gammal och bussig var jag **väl** ändå inte!
233. Добрата стара Кати — каза Ян. Е, във всичко трябва да има мярка, не бях нито толкова добра, нито толкова стара!
234. Var jag inte en fri människa som fick träffa vem jag ville? Jag kunde **väl** inte veta, att han satt där hemma och väntade på mig!
234. Не бях ли свободен човек и не можех ли да се срещам с когото си искам? *Откъде* можех да зная, че той седи тук и ме чака!
235. ”Kan du begripa att den här Eva har gått mig så alldeles på hjärnan?”
”Ja, det kan jag **väl** begripa”, sa jag.
235. Можеш ли да разбереш, че тази Ева напълно ми е взела ума?
Да, мога добре да го разбера — отвърнах аз.
236. ”Inte ett ord om det här! Ja, ja, jag ska **väl** vänta lite till, eftersom du säger det. Men inte länge — det må bli min död!”
236. Нито думичка! **Е, може би** ще изчакам още малко, щом казваш. Но не дълго, дори това да е краят ми.
237. ”Om det är sorgligt”, skrek hon. ”Det kan du **väl** begripa att det är sorgligt. Nu kan vi ju inte träffas mer.”
”Nej, nej, ni kan **väl** inte det”, sa jag dystert, för jag begrep, att där fanns inget att göra.
237. – Как да не е тъжно! — извика тя. — **Нали разбираш**, вече не можем да се срещаме.

– Да, да, **сигурно** няма да можете — казах мрачно, защото бавно проумявах, че вече нищо не може да се направи.

238. ”Du stickar **väl** flitigt på min hickory?”

238. *Ама здравата плетеш моето хикори.*

239. ”Om det vore så **väl**”, sa Eva, ”eller rättare sagt ... ja, nu har han ju en annan, så nu är det nog bra som det är.”

239. Ако **все пак** това е вярно, или по-точно казано... да, но сега той си има друга и навярно е хубаво, че е така.

240. Jag tröstade mig med att det skulle bli annorlunda, när jag **väl** hade fått mitt barn.

240. Утешавах се с мисълта, че ще бъде различно, щом *вече* имам своето дете.

241. ”Det är **väl** det”, sa jag och kände att det klack till i mig.

241. **Сигурно** е така — казах аз и усетих, че ме хваща страх.

243. Det finns **väl** en annan värld där såna som du vaknar i ljus och härlighet och är små rosiga normala barn med glada ögon och skrattande mun.

243. **Навярно** съществува друг свят, където такива като теб се пробуждат сред светлина и великолепие и стават малки, румени, нормални дечица с весели очи и засмени устни.

244. Vad visste han om det! Barn kunde födas för tidigt, hade man **väl** hört. Det var **väl** det jag kunde tro — jag skulle få vara ensam i min prövningsstund!

244. Какво ли разбираше той от тези неща? Деца може да се родят и преждевременно, често го чувам. Тогавя в трудния час щях да бъда сама.

245. ”Ni är **väl** ensamma”, sa Peter oroligt.

245. *Но сами ли сте?* — попита Петер неспокойно.

246. ”Åja, det kan **väl** gå”, sa Lennart. ”Än har vi inte alldeles fullspikat med levnadströtta.”

246. *Защо не?* — каза Ленарт. — Още не е пълно с отегчени от живота хора.

NOG

247. Bara ett år tidigare hade jag sagt till Jan, att jo då, jag skulle **nog** gifta mig med honom men först måste jag pröva, hur det kändes att vara självständig och stå på egna ben utan någon som tog hand om mig och ordnade allt för mig.

247. Само преди една година му бях казала: „Е добре, **сигурно** ще се омъжа за теб, но първо трябва да се опитам да разбера какво е да си самостоятелен човек и да си стъпил на краката си, без някой да се грижи за теб и да ти урежда всичко“.

248. Hon bara sa, att man behövde tid på sig för att lära känna varann ordentligt och att unga jurister hade egentligen inte råd att gifta sig och att det **nog** var till hindern i karriären, om man bildade familj för tidigt.

248. Само приказваше, че за да се опознаят двама истински, било нужно време, а младите юристи изобщо не можели да си позволят да се женят, понеже твърде рано създаденото семейство било пречка за кариерата им.
249. Och beträffande 'karriären' - vänta bara, Lennart skulle **nog** bli hovrättsråd vid mycket spädare ålder än hans far hade blivit det, med en sådan klok, inspirerande och uppmuntrande hustru som Kati vid sin sida.
249. А пък що се отнася до „кариерата“... само почакайте, Ленарт **сигурно** ще стане съдебен съветник на много по-млади години, отколкото е станал баща му, щом има толкова богата на идеи и насърчаваща го жена като Кати.
250. Till sist blev jag förtvivlad och sa till Lennart, att vi kunde **nog** inte gifta oss, förrän det var dags att fira guldbrylllop.
250. **Навярно** ще се оженим едва когато дойде време да празнуваме златна сватба.
251. ”Det vet jag inte om jag kan gå med på”, sa Lennart strängt. ”Nej, det tror jag **nog** vi ska försöka hindra. Om inget annat hjälper, så kan jag ju alltid låsa in dig på hotellrummet.”
251. Не зная дали ще мога да ви го позволя — каза Ленарт строго. — Не, **по-скоро** ще се опитам да ви попреча. Ако не помогне друго, винаги мога да те заключа в хотелската стая.
252. Ifall jag får rabies förteckning över vilka jag ska bita.’ Om Lennart hade haft en motsvarande lista, så skulle **nog** föraren i den där bilen placera sig allra överst på den.
252. „В случай че побеснея — това е списък на онези, които ще ухапя“. Ако Ленарт имаше подобен списък, **сигурно** шофьорът на този автомобил щеше да е на първо място.
253. ”Hm, kanske det”, sa Lennart, när han hade funderat lite. ”Ja, då får vi **nog** göra oss av med Fiaten förstås.”
253. Хм, може би — каза Ленарт, след като размисли известно време. — Е, тогава **естествено** ще трябва да се разделим с фиата.
254. ”Du vet inte hur pass motstånd en liten kry unge kan göra”, sa Lennart. ”Men det vore **nog** bra trevligt.”
254. Ти не знаеш какво съпротивление може да окаже едно яко бебе — заяви Ленарт. — Но ще бъде прекрасно!
255. När man reser till Paris för första gången och till på köpet för att gifta sig med Lennart, så är man **nog** inte riktigt rättvis.
255. Когато за пръв път пътуваш за Париж и то, за да се ожениш за Ленарт, **навярно** не можеш да си съвсем справедлив.
256. Jag hade en känsla av att jag borde be Danmark, Tyskland, Holland och Belgien om ursäkt för denna opassande brådska, men Lennart hade kanske rätt, när han sa att Danmark, Tyskland, Holland och Belgien tog **nog** detta ganska lugnt.

256. Имах чувството, че трябва да помоля Дания , Германия, Холандия и Белгия за прошка заради непристойното ни бързане, но може би Ленарт бе прав, когато каза, че Дания, Германия, Холандия и Белгия не са се разтревожили много.
257. Men himlen som välvde sig mild och pärlgrå över gyttliga små hustak och över trädens gröna kronor, **nog** var det himlen över Paris alltid!
257. Но небето, което нежно и перленосиво се стелеше над малките покриви и зелените корони на дърветата, бе небето на Париж!
258. Jag tror **nog** att det vill till något mer. Nånting som har med trofasthet att göra och med redbarhet och att vara snäll ... o, måtte jag kunna lära mig alltsammans!
258. *Вече* разбирам, че е нужно нещо повече. Нещо, което е свързано с верността, искреността и добротата — о, ако можех да се науча на всичко това!
259. Det finns **nog** ingen stad i världen, där en främling så lätt känner sig åtminstone ytligt hemmastadd som i Paris. Efter två timmar tror man att man är barnfödd där.
259. Никъде по света един чужденец, поне на пръв поглед, не се чувства тъй бързо у дома си, както в Париж. След два часа вече си мислиш, че си роден тук.
260. Eva sa att **nog** ville hon gärna vara en sann parisare, men hon tänkte ändå i all hemlighet göra vissa utflykter bort till högra stranden för att se på världen och flärden där.
260. Ева каза, че с удоволствие ще бъде истинска парижанка, но възнамерява да прави тайни набези към десния бряг, за да наблюдава там живота и хората.
261. En hustru som slår sin man håller sig rask och rörlig, säger ordspråket. Och **nog** vill du väl ha en rask hustru, Lennart?"
261. Жена, която бие мъжа си, остава жизнерадостна и енергична, гласи поговорката. А ти нали искаш да имаш жизнерадостна жена, Ленарт?
262. Jag minns **nog**, att där var ganska smutsigt i vrårna och att man ibland, när man kom ut från sitt rum, höll på att storkna av matoset som från köket på nedre botten trängde ända upp till oss.
262. *Добре* си спомням, че в ъглите бе доста мръсно и че понякога, когато излезех от стаята си, едва не се задушавах от миризмата на манджа, която проникваше от кухнята на долния етаж чак до нас.
263. ”Robespierre höll sig gömd här, när ha var rädd för att själv åka fast, har det sagts mig. Och för resten är det **nog** lögn.”
263. —Робеспьер се е криел тук, когато самият се е опасявал, че ще го арестуват. Така ми казаха. Но **навярно** и то е лъжа.
264. ”Du vill **nog** gärna gå på Lido och Drap d’Or och andra dyra nattklubbar.”
264. Би искала да идеш в „Лидо“, „Дран д’ор“ и в други скъпи нощни клубове.
265. ”Jo, jag har **nog** misskänt dig, *Evita mia*”, sa Lennart.

265. Да, **изглежда** не съм те преценил правилно, скъпа Евита — каза Ленарт.
266. Det var **nog** snarare en svensk riksdagsman som hotades av spådomen, påstod han.
266. По-скоро някой шведски народен представител бил застрашен от това предсказание, заяви той.
267. Han svepte in henne i hel serie av sammetsblickar, och de passerade varann med många 'pardon' hit och 'pardon' dit, och **nog** verkade det på mig som om de tänjde ut det onödigt länge.
267. Той я обсипа с цяла серия кадифени погледи и двамата се разминаха с многократно „pardon“ и от двете страни. Останах с впечатлението, че се бавят ненужно дълго.
268. ”Henri Bertrand heter han. Jo, jag ska **nog** kanske gå ut och svärma lite med honom nån kväll, när jag tänker rätt på saken.
268. Казва се Анри Бертран. Да, може би **наистина** някоя вечер ще изляза с него да се пошляем, ако съм го преценила правилно.
269. Skulle vi komma ifrån det här med livet, så var det **nog** bäst att jag hjälpte till som jag brukade - blundade när det såg särskilt farligt ut, borrade in naglarna i handflatorna och krökte tårna så att jag fick kramp i vadorna.
269. Ако искахме да останем живи, трябваше, както обикновено, да помагам според силите си: когато изглеждаше особено опасно, затварях очи, забивах нокти в дланите си и свивах пръстите на краката си, докато ми се схванат прасците.
270. Vi funderade lite över detta, medan vi rullade in i Boulognerskogens ljusa grönska, och vi kom till den angenäma slutsatsen att det **nog** i alla fall var vi som var 'mittemellan' som var lyckligast, även om vi inte var mycket att se på.
270. Размишлявахме върху това, докато навлизахме в свежата зеленина на Булонския лес, и стигнахме до заключението, че във всеки случай ние, които се намираме някъде по средата, сме най-големите щастливци, макар и да нямаше какво толкова да ни гледат.
271. ”Ja, **nog** är den betydligt underlägsen Edslan”, sa Eva. ”Inte alls så stor.”
271. Да, значително отстъпва пред Едсла — установи Ева. — Съвсем не е толкова голямо.
272. ”Det ändrar sig så fort i Paris”, sa Lennart. ”Helskäggens tid är **nog** förbi.”
272. В Париж всичко се мени много бързо — каза Ленарт. — Времето на дългите бради **навярно** е отминало.
273. Peter förstod **nog** inte detta förvirrade tal, men han frågade inte mer, och vi reste oss och gick.
273. **Изглежда** Петер не разбра нищо от тези объркани думи, но не зададе повече въпроси, тъй че станахме и тръгнахме.
274. ”Det är allt en bra **nog** gammal stad det här”, sa Lennart och stannade mitt på gatan.
274. Това наистина е стар град — каза Ленарт и се спря посред улицата.

275. Lite besviken blev **nog** Peter, men han visade det inte utan följde snällt med Lennart och mig till Musée Carnavalet och Place des Vosges.
275. Петер бе **навярно** малко разочарован, но не се издаде, а храбро заведе Ленарт и мене в музея Карнавале и на „Плас де Вогез“
276. ”Vi har gått flera mil”, sa han. ”Det är **nog** bra med muséer, men det har sina sidor, när en är outtröttlig och man själv är den andre”, sa han med en anklagande blick på Lennart.
276. Извървахме няколко километра. Музеите са хубаво нещо, но това си има и лоша страна, когато някой е неуморим, а самият ти си точно обратното — каза той и отправи укоризнен поглед към Ленарт.
277. ”Den här gräddstuvade skinkan ska vi **nog** ha ett litet samtal om”, sa Eva, ”frosserigubben i trappan där hemma och jag.”
277. За тази шунка в сметанов сос ще си поприказвам с чревоугодника от стълбището на нашия хотел — каза Ева.
278. Den repliken har de här väggarna hört förr - fast den gången sas de **nog** på franska förstås. Det var ett par mycket motvilliga läppar som sa dem, och de tillhörde Marie Antoinette, sjuutton år den gången.
278. Тези думи стените са чували и преди, макар че, естествено, някога са били казани на френски. Изrekli са ги с неохота устни и тези устни са принадлежали на тогава седемнадесетгодишната Мария-Антоанета.
279. Du Barry har gråtit hos kungen och tjatat och sagt, att Marie Antoinette skämmer ut henne inför hela hovet, och **nog** kan hon väl säga ett enda litet ord!
279. Тази Дюбари се е разридала пред краля, оплакала му се е, твърдейки, че Мария-Антоанета я обижда пред целия двор, а **все пак** можела да ѝ каже поне една думичка.
280. Vår expedit på Lafayettes hattavdelning hade **nog** inte lika roligt, men i början var hon tålig och låg som en rem efter marken för att hämta fram ständigt nya drömhattar åt oss.
280. **Навярно** денят не бе тъй чуден за нашата продавачка в отдела за шапки на „Лафайет“, но в началото тя бе търпелива и ровеше из всички кътчета, за да ни носи нови и нови шапки-мечта.
281. Jag provade hattar, tills expediten såg ut som om hon **nog** funderade på att övergå till ett annat yrke, innan hon blev för gammal.
281. Пробвах ли, пробвах шапки, докато продавачката доби вид, сякаш размисля дали да не си смени професията, преди да я е налегнала дълбока старост.
282. ”Jag ska **nog** köpa mig ett litet vackert antikt hängsmycke”, sa hon. ”Någon liten smaragd eller så.”
282. Ще си купя някоя красива, малка антична висулка — каза тя. — Малък smaragd или нещо такава.

283. Jag ser mig själv vandra till stupstocken iklädd lönnmörderskans röda kåpa ... nej, Cecile, jag törs **nog** inte vara med om det här!
283. Виждам себе си да пристъпям към дръвника на палача в червеното наметало на коварна убийца... не, Сесил, **навярно** не ще се осмеля заедно с теб да сторя това!
284. Annars vet jag **nog** vad jag skulle skriva. Herre, ge mig en son ... eller —om Du så vill — en liten dotter, gör det, o Herre ... snart!
284. Иначе *добре* зная какво бих написала: „Господи, дари ме със син... или... ако пожелаеш... с дъщеричка, стори това, о, Господи... скоро!“.
285. Det var en nyhet så stor att jag inte kunde bära den ensam en minut till, och jag visste inte hur jag fort **nog** skulle kunna ta mig uppför våra fem trappor.
285. Новината бе толкова голяма, че не можех и минута повече да я пазя само в себе си. Чудех се как по-бързо да се кача по стълбите до петия етаж.
286. ”Ja, *märkvärdigt* **nog**”, sa Peter. ”Mer än du förtjänar. Men var inte lessen du — det har gått över nu.”
286. Да, *за учудване* — призна Петер. — Повече, отколкото заслужаваш. Но не се тревожи, вече премина.
287. ”Jag kan **nog** inte komma härifrån före fyra. Men om du har blåsyran färdig då, så kanske vi kan tömma en kopp tillsammans.”
287. **Май** няма да мога да си тръгна оттук преди четири. Но ако вече си приготвила цианкалия, можем да изпием заедно по чашка
288. Egentligen är man **nog** ingen riktigt snäll människa. Jag hade ju utan betänkande övergivit Jan nästan i samma stund som jag första gången såg Lennart.
288. Всъщност **може би** не съм добър човек. Без колебания бях изоставила Ян почти в мига, когато видях Ленарт за първи път.
289. För han var **nog** inte så omtänksam som gubben Larsson på landet som lämnade en liten lapp efter sig: ”Hänger i vebon.”
289. Защото **сигурно** не бе тъй разсъдлив като онзи Ларсон, който оставил малка бележка: „Вися в плевнята“.
290. Å, det gör så ont i hjärtat... borde **nog** gå till doktorn ... man har aldrig varit särskilt stark!
290. О, толкова ме боли сърцето... **може би** трябва да ида на лекар... никога не съм била особено здрава...
291. Och när han nu satt där på min diskbänk och sa att ”det må bli min död, jag måste fråga henne”, så var det **nog** ett beslut som hade föregåtts av hårda strider.
291. И ако сега седеше върху плота на моята мивка и казваше „Може би това е краят ми, но трябва да я попитам“, това **със сигурност** бе решение, взето след тежки борби.

292. ”Ja, ja, jag har ju *sagt* tusen gånger att jag älskar dig. Men det där kan **nog** vara olika i olika socknar kanske.
292. Да-да, хиляди пъти съм ти казвал, че те обичам. Но **може би** при различни хора е различно.
293. ”Han tycker **nog** att du väsnas för mycket”, sa Lennart.
293. **Сигурно** мисли, че си прекалено шумна — каза Ленарт.
294. Det lät inte vidare hoppfullt för Peter det där. Och han borde **nog** ha lytt mitt råd och väntat lite längre.
294. Това не звучеше много насърчително за Петер. Но **все пак** той трябваше да послуша съвета ми и да изчака още малко.
295. ”Och du, jag kommer **nog** inte på nån middag, det förstår du allt? Tack, Kati, det är så trevligt hos er... jag kommer kanske nån gång så småningom, men inte nu på en tid, det förstår du allt?”
295. — И **естествено**, няма да дойда на вечеря. Разбираш, нали? Благодаря, Кати, у вас е толкова хубаво. Може би ще намина някой друг път, но не сега. Нали разбираш?
296. ”Om det vore så väl”, sa Eva, ”eller rättare sagt... ja, nu har han ju en annan, så nu är det **nog** bra som det är.” Hon suckade tungt.
296. Ако все пак това е вярно, или по-точно казано... да, но сега той си има друга и **навярно** е хубаво, че е така. — Тя тежко въздъхна.
297. ”Hör du, jag måste **nog** kvista ner till Malmö i övermorgon!”
297. Слушай, вдругиден трябва да ида в Малмьо!
298. ”Det är **nog** bäst att du skaffar dig ett maskingevär, ra-ta-ta-ta”, sa Eva.
298. Тогава най-добре си купи картечница... ра-та-та-та — каза Ева.